

A background network diagram consisting of numerous interconnected nodes and thin lines. The nodes are represented by small circles in various colors: dark red, orange, grey, teal, and light blue. The lines are thin and grey, creating a complex web of connections across the entire page.

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

**СТАН ЗАЛУЧЕННЯ ТА
ЗАЦІКАВЛЕНOSTІ
В ОБ'ЄДНАННІ В АСОЦІАЦІЇ
ПРЕДСТАВНИКІВ
МІСЦЕВОГО БІЗНЕСУ**

В РОЗРІЗІ 16 МІСТ-ПАРТНЕРІВ
ПРОЕКТУ ПРОМІС

м. Київ, 2018 р.

Дослідження «Стан залучення та зацікавленості в об'єднанні в асоціації представників місцевого бізнесу в розрізі 16 міст-партнерів Проекту ПРОМІС» підготовлено в рамках діяльності проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади.

Автор: Микола Барановський, доктор географічних наук, професор, експерт Аналітичного центру «СВ-Платформа»

Упорядник: Валерій Кокоть, головний експерт з розвитку бізнесу Проекту ПРОМІС

Зміст дослідження «Стан залучення та зацікавленості в об'єднанні в асоціації представників місцевого бізнесу в розрізі 16 міст-партнерів Проекту ПРОМІС» є виключно думкою авторів і не обов'язково відображає офіційну позицію Міністерства міжнародних справ Канади.

Будь-яку частину дослідження «Стан залучення та зацікавленості в об'єднанні в асоціації представників місцевого бізнесу в розрізі 16 міст-партнерів Проекту ПРОМІС» не можна відтворювати або використовувати жодним способом без відповідного посилання на першоджерело та Проект ПРОМІС.

Повне відтворення тексту дослідження в будь-якій формі можливе лише з письмової згоди Проекту ПРОМІС.

Проект ПРОМІС спрямований на: зміцнення муніципального сектору в Україні; впровадження ефективного демократичного управління та прискорення економічного розвитку шляхом підвищення спроможності українських міст у сфері демократизації врядування та місцевого економічного розвитку; створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу; підтримку процесу децентралізації та інтегрованого планування розвитку на місцевому, регіональному й національному рівнях.

www.pleddg.org.ua

Зміст

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. БІЗНЕС-ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНИ: ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ, ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ, ПЕРЕДОВІ ВІТЧИЗНЯНІ ПРАКТИКИ	8
1.1. Огляд проблематики бізнес-об'єднань в Україні	8
1.2. Короткий огляд передових вітчизняних практик діяльності місцевих бізнес-об'єднань	25
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ БІЗНЕС-ОБ'ЄДНАНЬ У МІСТАХ-ПАРТНЕРАХ ПРОЕКТУ ПРОМІС	38
2.1. Аналіз діяльності бізнес-об'єднань у містах-партнерах Проекту ПРОМІС	38
2.2. Опис спроможності та потреб місцевих бізнес-асоціацій щодо відстоювання та просування інтересів МСП	46
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	50
ДОДАТКИ	53
Додаток 1. Перелік бізнес-об'єднань і споріднених організацій у містах-партнерах Проекту ПРОМІС Запорізької та Полтавської областей	53
Додаток 2. Перелік бізнес-об'єднань і споріднених організацій у містах-партнерах Проекту ПРОМІС Івано-Франківської та Вінницької областей.....	67

Перелік таблиць

Таблиця 1. Головні компоненти проекту «Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств»	17
Таблиця 2. Члени Національної платформи малого та середнього бізнесу України	21
Таблиця 3. Види сервісів поточних пакетів ГО «Клуб ділових людей»	28
Таблиця 4. Перелік партнерських пакетів і додаткових послуг спілки у 2017 р.	30
Таблиця 5. Структура бізнес-об'єднань міст-партнерів проекту ПРОМІС	41
Таблиця 6. Види послуг, які надає Вінницька торгово-промислова палата	42
Таблиця 7. Види діяльності агенцій регіонального (місцевого) розвитку в містах-партнерах проекту ПРОМІС	42
Таблиця 8. Інформація про кількість бізнес-об'єднань у містах-партнерах проекту ПРОМІС	48

Перелік рисунків

Рис. 1. Класифікація бізнес-об'єднань України	10
Рис. 2. Структура бізнес-об'єднань міст-партнерів проекту ПРОМІС	39

Перелік умовних скорочень

АЕРК	Агенція економічного розвитку Коломийщини
ГО	Громадська організація
ГС	Громадська спілка
ДПЕК	«Донецька паливно-енергетична компанія»
МОМ	Міжнародна організація з міграції
МСБ	Малий і середній бізнес
МСП	Мале та середнє підприємництво
МСПКУ	Міжрегіональний союз птахівників та кормовиробників України
НП МСП	Національна платформа малого та середнього бізнесу
УБА	«Українська Бізнес Асоціація»

Вступ

Як показує досвід провідних економік світу, рушійною силою активізації економічної діяльності, створення нових робочих місць, подолання проблем бідності, залучення значних прошарків населення до створення і справедливого розподілу доданої вартості є мале та середнє підприємництво (МСП). За останні роки, у зв'язку з розумінням та усвідомленням політичними партіями, центральними, регіональними та місцевими органами влади значущості МСП для економічного відродження країни, було ухвалено низку нормативно-законодавчих актів і програм, націлених на стимулювання розвитку МСП.

Серед низки заходів, які спроможні забезпечити формування сприятливого бізнес-середовища, важлива роль належить створенню бізнес-об'єднань. Фактично, вони є посередниками, які здатні узагальнювати, формулювати та відстоювати інтереси МСП, доводити їх до відома державних структур, підтримувати постійний діалог між владою та бізнесом і між різними секторами економіки, надавати вкрай необхідні послуги тощо. За їхньої участі можна вирішувати й питання щодо доступу МСП до фінансових ресурсів, сприяння експорту, посилення інноваційного потенціалу та залучення інвестиційних ресурсів.

З метою активізації розвитку МСП та розбудови бізнес-об'єднань в Україні нарешті було створено Національну платформу малого та середнього бізнесу, започатковано проект ПРООН «Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств», а також за підтримки ЄС у партнерстві з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України в рамках ініціативи EU4Business було розпочато реалізацію проекту FORBIS з метою створення бізнес-середовища, сприятливого для розвитку малого та середнього підприємництва. Це, безперечно, покращило ситуацію, однак формування ринкового середовища в Україні ще не завершилося, а у сфері розвитку малого та середнього підприємництва існує ціла низка гострих проблем. Такий стан справ у сфері розвитку МСП та бізнес-об'єднань не може влаштовувати ані представників влади, ані підприємців. Через це питання доцільності формування та ефективності функціонування бізнес-об'єднань є вкрай актуальним. Потребують відповіді такі питання:

- 1) Чи варто все-таки створювати бізнес-об'єднання?
- 2) Чи спостерігаються реальні переваги в діяльності тих МСП, які сформували бізнес-об'єднання?
- 3) Як оцінити (виміряти) ці переваги?

- 4) Які існують перешкоди для формування бізнес-об'єднань?
- 5) Які види бізнес-об'єднань є найбільш успішними?
- 6) Які проблеми розвитку МСП можна вирішувати за допомогою бізнес-об'єднань?

Проблеми активізації розвитку МСП є одним із ключових напрямків у діяльності Проекту ПРОМІС в Україні. За його підтримки в містах-партнерах Проекту ПРОМІС розробляються програми розвитку МСП, а також ведеться пошук механізмів активізації підприємницької ініціативи, зокрема, шляхом залучення до цього процесу бізнес-об'єднань. У вирішенні цього питання зацікавлені як представники місцевих органів влади, так і представники бізнесу.

Міста-партнери Проекту ПРОМІС мають досвід формування бізнес-об'єднань, проте вони перебувають лише на початковому етапі використання їхніх переваг для вирішення підприємницьких проблем. Подальша розбудова бізнес-формувань задля захисту та просування інтересів представників МСП залишається актуальним завданням для бізнес-спільнот та органів влади міст-партнерів Проекту ПРОМІС. Саме це стало головним мотиваційним чинником для проведення цього дослідження.

Розділ 1. Бізнес-об'єднання України: цілі, завдання, проблеми розвитку, передові вітчизняні практики

1.1. Огляд проблематики бізнес-об'єднань в Україні

Малий та середній бізнес є важливим сектором економіки країни, а також рушійною силою, яка спроможна генерувати національне багатство шляхом створення нових робочих місць і залучення до економічної діяльності всіх прошарків населення. Панівна політична еліта, Кабінет Міністрів України, регіональні та місцеві органи влади розуміють і усвідомлюють той факт, що поступальний розвиток МСП є одним із ключових напрямків економічного зростання країни.

У травні 2017 р. Кабінет Міністрів України ухвалив Стратегію розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року (далі – Стратегія). У документі зазначається, що малий та середній бізнес відіграє дуже важливу роль в економіці країни: він налічує майже 2 млн суб'єктів підприємництва, у сфері МСБ працює значна частина населення країни, а ще на нього припадає приблизно 60 % усієї реалізованої продукції України. Водночас МСП країни має низку гострих проблем і перешкод, які гальмують його сталий розвиток і не дають йому змоги посісти більш гідне місце в економіці країни. За можливостями для розвитку МСП Україна посідає 80-те місце серед 190 держав світу – останнє місце серед шести країн Східного партнерства.

У Стратегії виписано її кінцеві кількісні цілі, з-поміж яких: 1) входження до «ТОП-20» у рейтингу «Ведення бізнесу» Світового банку; 2) входження до «ТОП-3» Індексу економічної політики у сфері МСП; 3) зростання частки МСП в обсязі реалізованої продукції країни до 66 %; 4) збільшення частки експортерів із 6 до 9 %. Досягнення цих досить амбітних цілей стане реальністю за умови подолання низки проблем, які обмежують розвиток МСП. Головними серед них, як зазначається в Стратегії, є обмеженість доступу до фінансових ресурсів та адміністративні перешкоди тощо.

У зазначеному документі визначено також головні стратегічні напрямки розвитку МСП на 2018–2020 рр.: 1) створення сприятливого середовища для МСП; 2) доступ МСП до фінансів; 3) податкове адміністрування для МСП; 4) формування підприємницької культури; 5) сприяння експорту МСП; 6) підсилення інноваційного потенціалу МСП.

Виконання всіх визначених у Стратегії завдань має відбуватися за партнерської участі представників влади та бізнесу. Попри те, що найважливішим чинником впливу на середовище МСП є державні інституції, вагому роль у цьому процесі відіграють бізнес-об'єднання. Будучи, фактично, посередниками, вони здатні узагальнювати, формулювати та відстоювати інтереси МСП, доводити їх до відомих державних структур, підтримувати постійний діалог між владою та бізнесом і між різними секторами економіки, надавати вкрай необхідні послуги тощо. За їхньої участі можна вирішувати й питання щодо доступу МСП до фінансових ресурсів, сприяння експорту, посилення інноваційного потенціалу та залучення інвестиційних ресурсів.

У країнах із розвинутою економікою бізнес-об'єднання зайняли належну їм нішу у формуванні підприємницького середовища, створенні бізнес-інфраструктури та просуванні інтересів МСП на національному, регіональному та місцевому рівнях. Окрім цього, об'єднання підприємців є невід'ємною частиною громадянського суспільства, а також показником його спроможності щодо самоорганізації задля захисту прав його членів та вирішення тих чи інших проблем.

В Україні, де формування ринкового середовища ще не завершилося, а у сфері розвитку малого та середнього підприємництва існує ціла низка гострих проблем, питання доцільності формування та ефективності функціонування бізнес-об'єднань є вкрай актуальним. Відповісти потрібно на такі запитання:

- 1) Чи варто все-таки створювати бізнес-об'єднання?
- 2) Чи спостерігаються реальні переваги в діяльності тих МСП, які сформували бізнес-об'єднання?
- 3) Як оцінити (виміряти) ці переваги?
- 4) Які існують перешкоди для формування бізнес-об'єднань?
- 5) Які види бізнес-об'єднань є найбільш успішними?
- 6) Які проблеми розвитку МСП можна вирішувати за допомогою бізнес-об'єднань?

На сьогодні існує широка палітра різних видів бізнес-об'єднань. Вони класифікуються за територіальною ознакою, організаційно-правовою формою, галузевою належністю, функціональним призначенням тощо (рис. 1).

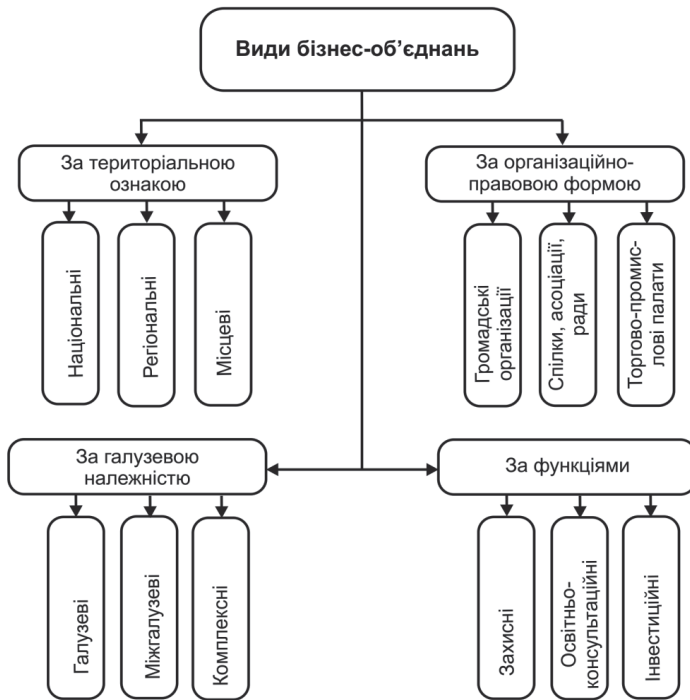

Рис. 1. Класифікація бізнес-об'єднань України

Наприклад, за територіальною ознакою виділяють бізнес-об'єднання національного, регіонального та місцевого рівнів. Дуже розгалуженою є класифікація бізнес-об'єднань за організаційно-правовою формою. За цією ознакою виділяють спілки, союзи, об'єднання, ради, асоціації підприємців, торгово-промислові палати, фонди регіонального розвитку, інвестиційні об'єднання, правозахисні громадські організації, спілки роботодавців тощо.

Попри значну палітру бізнес-об'єднань, єдиного визначення цього поняття немає. У найбільш загальному розумінні бізнес-об'єднання – це громадські формування підприємців, створені з метою чіткого формулювання життєво важливих потреб останніх і відстоювання їхніх інтересів усіма законними способами. Спираючись на аналіз наявних досліджень проблематики функціонування різних типів бізнес-об'єднань^{1, 2}, можна визначити кілька інваріантних ознак цього

¹ Чижиков Г. Д. Бізнес-асоціації в умовах інтеграції України в світове господарство: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.05.01 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / Г. Д. Чижиков. – Донецьк, 2006. – 40 с.

поняття: 1) специфічна інтегративна структурно і функціонально організована система, що не залежить від державних, владних або будь-яких інших структур; 2) складається з членів відповідно до вимог асоціації; 3) юридично оформлена організація, мету і діяльність якої регламентовано її статутом та іншими документами; 4) діє в правовому полі, захищає інтереси та задовольняє потреби своїх членів, які вступили до асоціації на засадах добровільності та рівноправності; 5) її діяльність підпорядковується декларованій місії, відповідає єдиній меті та фінансується коштом членських внесків, а також коштами, отриманими від комерційної діяльності, що не суперечить її місії; 6) управляється демократично обраним правлінням, представники якого визначають політику та обирають посадових осіб, що реалізуватимуть надалі таку політику³.

Бізнес-об'єднання покликані виконувати цілу низку завдань, головними серед яких є: посередництво між бізнесом і владою, лобювання інтересів членів бізнес-утворень в органах влади та органах місцевого самоврядування, підтримка вітчизняних експортерів на зовнішніх ринках, лобювання інтересів бізнесу в уряді, сприяння розвитку коопераційних зв'язків, захист інтересів національного бізнесу в умовах регіональної інтеграції, формування позитивної корпоративної етики ведення бізнесу, контроль за діяльністю органів влади, реалізація основних засад впровадження регуляторної політики, надання інформаційних, консалтингових та експертно-технічних послуг тощо. Відповідно до поточних завдань бізнес-об'єднання можуть виконувати захисну, представницьку, консультаційно-освітню, методичну функції, а також функцію з надання різноманітних сервісів тощо.

Про необхідність створення бізнес-об'єднань та активного використання їх потенціалу для вирішення проблем підприємництва почали говорити ще наприкінці 90-х років ХХ ст. Однак ані тоді, ані у 2000-х рр. бізнес-об'єднання не відігравали належної їм ролі в розвитку підприємництва. Так, на середину 2000-х рр. лише 13,2 % українських малих і середніх підприємств були членами бізнес-об'єднань, а 2,5 % вийшли з них⁴. На той момент чимало (понад 34 %) керівників малих і середніх підприємств не виявляло бажання входити до складу будь-якої бізнес-асоціації, оскільки вони не вбачали в цьому жодної користі. Нині ситуація змінилася, зокрема,

² Антонюк Д. А., Єнгоян Н. Х. Бізнес-асоціації в системі інфраструктурного забезпечення малого та середнього підприємництва в Україні // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки. – 2013. – № 4. – Т. 1. – С. 64–71.

³ Митник А. А. Підвищення ролі бізнес-асоціацій у механізмах взаємодії влади і бізнесу на регіональному рівні // Регіональне управління та місцеве самоврядування. – 2017. – № 1 (51). – С. 2.

⁴ Пономарьова Л. С. Бізнес-асоціації в Україні як суб'єкти регуляторної політики та самоорганізації підприємництва // С. 8.

помітно зріс рівень організованості бізнесу. Однак цей процес не завжди правдиво відображає реальний стан справ, оскільки він оцінюється за формальними ознаками – за кількістю створених громадських об'єднань, союзів, спілок, клубів підприємців тощо. Значна їх частина існує тільки на папері та фактично не бере участі у відстоюванні інтересів МСП. Так, в Україні офіційно зареєстровано (за різними оцінками) від 400–500 – до 900 різних типів бізнес-об'єднань, проте реально функціонують приблизно 200⁵ з них. Утім, точну їх кількість визначити вкрай складно через відсутність правдивої інформації. Якщо вилучити з цього списку ті бізнес-формування, які було створено для отримання грантів, то кількість бізнес-об'єднань, що реально працюють, стане ще меншою.

Експерти, які проводили дослідження у 2014 р., оцінили тогочасне значення бізнес-об'єднань як незначне та декларативне⁶. На їхню думку, бізнес-об'єднання неефективно виконують функцію налагодження контактів усередині сектору МСП, а також функції розроблення спільних стандартів діяльності та консолідації сектору довкола спільних цілей. Причинами такої ситуації є низький рівень професіоналізму представників бізнес-об'єднань, їхня неспроможність проводити дієві заходи, що спрямовані на підтримку МСП, а також концентрація їхніх зусиль переважно на навчально-тренінговій роботі. У більшості випадків експерти зауважували несистемну співпрацю бізнес-об'єднань із публічними органами влади, незначний вплив на владу у сфері захисту інтересів МСП та концентрацію зусиль на вирішенні вузьких питань, а не на відстоюванні загальних інтересів сектору підприємництва. Згідно з опитуваннями членів бізнес-об'єднань їхні відносини з публічними органами влади є радше неконструктивними або й зовсім неконструктивними⁷. Існує ще й низка інших проблем, які гальмують створення та, головне, ефективне функціонування бізнес-об'єднань: 1) прагнення підприємців «виживати» поодиноко, не вступаючи до будь-яких громадянських чи галузевих утворень; 2) надмірна політизація діяльності деяких об'єднань; 3) зловживання адміністративними методами залучення підприємців до лав об'єднань, що породжує спротив з їхнього боку; 4) використання бізнес-об'єднань як засобу монополізації певних секторів ринку

⁵ Антонюк Д. А., Єнгоян Н. Х. Бізнес-асоціації в системі інфраструктурного забезпечення малого та середнього підприємництва в Україні // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки. – 2013. – № 4. – Т. 1. – С. 66.

⁶ Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні: проблеми, потреби, перспективи. – Київ: Центр громадської експертизи, центр міжнародного приватного підприємництва, 2015. – 44 с.

⁷ Митник А. А. Підвищення ролі бізнес-асоціацій у механізмах взаємодії влади і бізнесу на регіональному рівні // Регіональне управління та місцеве самоврядування. – 2017. – № 1 (51). – С. 2.

великими підприємствами; 5) змішування функцій громадських організацій і господарських корпорацій; 6) необґрунтована конкуренція між об'єднаннями роботодавців.

Викликає занепокоєння й тенденція наростання антагонізму між об'єднаннями підприємців та інститутами державної влади, органами місцевого самоврядування, що свідчить про посилення дисбалансу між інтересами держави та підприємців. Нині взаємодія між ними відбувається або в «режимі консультацій» (входження представників Спілки промисловців і підприємців до колегій різних міністерств), або в «режимі делегування» (делегування конфедерації роботодавців України права брати участь у розробленні Генеральної угоди між урядом, роботодавцями та профспілками). Однак такий формат взаємодії є недостатнім.

Певні проблеми існують у розвитку галузевих бізнес-об'єднань. У багатьох випадках вони є, фактично, елітарними формуваннями, які вирішують вузькогрупові питання, інколи – питання виключно політичного характеру. Підприємства, які не увійшли до таких олігархічних за своєю сутністю об'єднань, змушені самотужки протистояти політиці держави, а створені поза межами таких «холдингів» бізнес-об'єднання мають обмежений доступ до фінансових ресурсів і незначні можливості щодо захисту та підтримки МСП⁸.

Такий стан справ у сфері розвитку МСП та бізнес-об'єднань не може влаштовувати ані представників влади, ані підприємців. Через це впродовж 2015–2017 рр. в Україні було проведено низку заходів, метою яких було створення сприятливого бізнес-середовища для активізації економічного розвитку країни та залучення інвестиційних ресурсів. До організації цих заходів долучились як представники владних структур, так і представники бізнесу, а також міжнародні організації, які діють в Україні.

По-перше, в Україні було створено Національну платформу малого та середнього бізнесу (<http://platforma-msb.org>). По-друге, було започатковано проект ПРООН «Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств». По-третє, було організовано зустріч представників бізнес-об'єднань із працівниками Міністерства економічного розвитку і торгівлі. По-четверте, у рамках реалізації проекту ПРООН було проведено три конференції, на яких обговорювалися, зокрема, різні проблеми діяльності бізнес-

⁸ Лужанська Т. Підвищення спроможності галузевих/професійних громадських організацій як важливий фактор розвитку національного бізнесу. Членство України в СОТ: перспективи для національного малого та середнього бізнесу: матеріали II міжнар. конф., 2008. URL: www.wto.inform.org.ua/les/850.ppt.

об'єднань (відео третьої конференції: <https://www.youtube.com/watch?v=LhsNtMo3ib0>). По-п'яте, за підтримки ЄС у партнерстві з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України в рамках ініціативи EU4Business було розпочато реалізацію проекту FORBIS з метою створення в Україні бізнес-середовища, сприятливого для розвитку малого та середнього підприємництва.

У контексті аналізу діяльності бізнес-утворень в Україні особливої уваги заслуговує проект ПРООН «Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств». Він впроваджуватиметься впродовж 2015–2018 рр. за партнерства Мінекономрозвитку України, програми ПРООН і за фінансової підтримки уряду Швейцарії. Загальний обсяг фінансування проекту – 1,1 млн дол. США. Проект працюватиме над пришвидшенням розвитку сектору МСП в Україні шляхом зміцнення потенціалу бізнес-об'єднань, які долучатимуться до активізації діалогу між приватним і державним секторами. Він має позитивно вплинути на здатність бізнес-об'єднань ефективно працювати, а ще цей проект покращить їхню організаційну та фінансову стабільність і допомагатиме їм зростати, щоб вони могли виконувати свою природну роль як компонент інфраструктури підтримки МСП. Одними з головних завдань для МСП є донесення до уряду свого бачення проблем розвитку економіки та МСП, транслявання голосу підприємців і створення більш сприятливого бізнес-клімату.

Співробітництво між ПРООН та бізнес-об'єднаннями має на меті підвищення ефективності роботи останніх у таких ключових сферах, як: приріст кількості членів, збільшення доходів від членських внесків, підвищення рівня надання послуг членам і клієнтам, посилення участі бізнес-об'єднань у розробленні політики та їх активне долучення до участі в державно-приватному діалозі на місцевому й загальнонаціональному рівнях. Передовий досвід і практики щодо розвитку відібраних бізнес-об'єднань буде поширено проектом серед усіх бізнес-об'єднань України.

Головна мета проекту – пришвидшення розвитку малого та середнього підприємництва через зміцнення потенціалу бізнес-асоціацій, що забезпечить ефективну діяльність і стійкість цих організацій у середньостроковій та довгостроковій перспективах. Реалізація проекту позитивно вплине на здатність бізнес-об'єднань залучати нових учасників, розвивати конструктивну співпрацю з владними структурами та брати участь у формуванні політики, яка сприятиме зростанню сектору МСП. Збільшення кількості членів бізнес-об'єднань у поєднанні з підвищеною інституційною ефективністю, яка виникне завдяки підтримці з боку проекту, сприятиме фінансовій сталості організацій та пришвидшенню

мобілізації підприємців, тим самим посилюючи «спільний голос» бізнесу.

Проект розробляє та впроваджує індивідуалізовані програми зміцнення потенціалу бізнес-об'єднань в Україні, які сприятимуть посиленню їхньої інституційної, організаційної та фінансової спроможності щодо представництва інтересів приватного сектору, а також розвитку більш активного, ефективного та професійного діалогу між державним і приватним секторами, спрямованого на формування політики щодо покращення умов ведення бізнесу.

У структурі проекту виділяються чотири основні напрямки (компоненти) діяльності (табл. 1)⁹: 1) зміцнення організаційного потенціалу бізнес-об'єднань та ефективного управління; 2) зміцнення спроможності бізнес-об'єднань щодо надання послуг; 3) посилення адвокаційної діяльності та посередницького потенціалу бізнес-об'єднань; 4) посилення основних державних структур (підтримка і заохочення державно-приватного партнерства). У кожному з компонентів визначено перелік робіт (завдань) та очікувані результати.

Як зазначають ініціатори розроблення цього проекту, він має позитивно вплинути на здатність бізнес-об'єднань ефективно працювати, а ще він покращить їхню організаційну та фінансову стабільність, допомагатиме їм зростати і виконувати їхню природну роль компонента інфраструктури підтримки МСП¹⁰. Автори ідеї проекту зауважують, що розбудова спроможності бізнес-об'єднань є не самоціллю, а радше – засобом досягнення конкретних цілей приватного сектору, наприклад, реалізації сприятливих для бізнесу реформ на основі державно-приватного діалогу та зміцнення послуг для МСП.

Для виконання завдань проекту ще у 2016 р. між ПРООН та бізнес-об'єднаннями МСП було підписано Меморандум про взаєморозуміння. За результатами конкурсного відбору до участі в проекті було залучено таких партнерів бізнес-об'єднання:

1. ГО «Обласна спілка підприємців «Стіна» (м. Вінниця).
2. Донецька торгово-промислова палата (м. Краматорськ).
3. ГО «Клуб ділових людей» (центральный офіс у м. Львові).
4. ГС «Міжрегіональний союз птахівників та кормовиробників України» (м. Харків).

9

http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/operations/projects/democratic_governance/strengthening-sme-business-organizations.html

¹⁰ Виступ Янтомаса Хімстра, директора ПРООН в Україні.

5. ГО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» (м. Київ).
6. Асоціація «Українська асоціація мебльовиків» (м. Київ).
7. Чернігівська міська ліга (клуб) ділових і професійних жінок (м. Чернігів).

Відповідно до завдань проекту представники бізнес-асоціацій проходять навчання в КМБС при Київській школі економіки за програмою, яку було розроблено представниками цієї інституції. У процесі навчання учасники працюватимуть над пришвидшенням розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, розвиваючи свої бізнес-об'єднання.

Окремим завданням навчання є розширення особистого та професійного світогляду учасників програми, а також спроможності бачити себе та свої організації в ширших контекстах. Загалом програма навчання охоплює широке коло запитань, починаючи від формулювання стратегічної ідеї та місії бізнес-організації (запитання на зразок: «Хто ми?», «Ким хочемо бути?», «Що для цього робимо?») – і завершуючи конкретними пропозиціями щодо посилення ефективності її функціонування. У рамках створення належних умов для якісного навчання представників бізнес-об'єднань Київською школою економіки було підготовлено практичний посібник «Стратегія для бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств» (<http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/entrepreneurship-support/strategy-bmos-kmbs-ielev.html>)¹¹, який може використовуватися широким загалом підприємців. Паралельно з реалізацією проекту ПРООН «Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств» на національному та регіональному рівнях упродовж 2015–2017 рр. спостерігається помітне поживлення підприємницьких ініціатив.

Своєрідною відповіддю на зміни в системі оподаткування є створення громадської спілки «Українська Бізнес Асоціація» (УБА), яка прагне стати лідером у процесі перетворення України на успішну та ефективну державу¹². Принципи та цінності УБА ґрунтуються на усвідомленні потреби в побудові справедливого суспільного договору між підприємцями та владними інституціями. У співпраці з владою та громадянським суспільством, із дотриманням прав і політичних свобод, реальним завданням УБА є створення сприятливих умов для вивільнення творчої енергії підприємництва та розвитку МСП.

¹¹ Стратегія для бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств.

¹² Офіційний сайт УБА: <https://uba.in.ua/members>.

Таблиця 1. Головні компоненти проекту «Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств»

Зміцнення організаційного потенціалу бізнес-об'єднань та ефективне управління		Компоненти проекту				Посилення основних державних структур	
Зміцнення спроможності бізнес-об'єднань щодо надання послуг		Посилення адвокаційної діяльності та посередницького потенціалу бізнес-об'єднань		Посилення основних державних структур			
Завдання	Очікувані результати	Завдання	Очікувані результати	Завдання	Очікувані результати		
Бізнес-об'єднанням буде надано підтримку в розвитку потенціалу з метою запровадження та підтримки належних принципів врядування та належної організації структури і процесів. Особливу увагу буде надано розвитку членства бізнес-об'єднань, зокрема,	Удосконалення врядування бізнес-об'єднань і підвищення їхньої стабільності з погляду мандату, організації, членства та фінансових ресурсів	Цей компонент буде спрямовано на розвиток потенціалу бізнес-об'єднань щодо ефективного надання необхідних послуг і розроблення інноваційних рішень, орієнтованих на підвищення конкурентоспроможності малих і	Підвищена спроможність бізнес-об'єднань щодо надання їхнім членам необхідних послуг сприятиме розвитку господарської діяльності МСП, а також зумовить фінансову стабільність бізнес-об'єднань за рахунок отриманих від надання	Компонент передбачає розвиток спроможності бізнес-об'єднань щодо визначення формулювання спільних інтересів їхніх членів. Проект розвиватиме потенціал бізнес-об'єднань щодо виконання ними функцій посередників між	Підвищення здатності бізнес-об'єднань представляти інтереси своїх членів, брати участь у розробленні державної політики та стратегій і бути надійними партнерами для влади в розвитку приватного сектору та економіки в цілому	Цей компонент зосередить увагу на здатності влади конструктивно взаємодіяти з приватним сектором, а також надаватиме підтримку їхньому ефективному діалогу. Органи влади на національному та регіональних рівнях пройдуть навчання щодо засобів залучення приватного сектору до процесу	Влада готова до конструктивної участі в державно-приватному діалозі; розроблено підходи для оцінки пропозицій приватного сектору на основі обміну інформацією, діалогу та вміння виконувати посередницькі функції

Компоненти проекту			
Зміцнення організаційного потенціалу бізнес-об'єднань та ефективне управління	Зміцнення спроможності бізнес-об'єднань щодо надання послуг	Посилення адвокаційної діяльності та посередницького потенціалу бізнес-об'єднань	Посилення основних державних структур
залученню та утриманню членів, а також адмініструванню членства	середніх підприємств	Таких послуг	ухвалення рішень, а також щодо структур і можливостей, необхідних для ефективної взаємодії з малим та середнім бізнесом
		інтересами влади та бізнесу, а також їхню спроможність самостійно регулювати окремі питання	

Як записано в Статуті, метою діяльності ГС «Українська Бізнес Асоціація» є задоволення та захист прав і законних інтересів її членів, які ґрунтуються на об'єднанні ділового товариства для формування дієвого й ефективного товариства України задля розвитку нової економіки, демократичних відносин у країні, нової країни. Головними завданнями спілки є: сприяння пропаганді та популяризації чесного бізнесу; розвиток і зміцнення зв'язків із міжнародними та національними федераціями, асоціаціями, експортерами; обмін досвідом; підготовка проектів нормативно-правових актів у сфері підприємництва; формування власного інформаційного поля спілки тощо. УБА гарантує своїм членам юридичний захист (консультування, захист, боротьба з корупцією), інформаційно-іміджеву підтримку (власна інформаційна платформа, тематичні заходи) та сприяння в залученні закордонних інвестицій. Слід зазначити, що членами УБА є переважно середні та великі підприємства, які відіграють важливу роль в економіці країни: ПАТ «Перша приватна броварня», група автозаправок «ОККО», ювелірний будинок «Заріна», група «Салтівський м'ясокомбінат», ТОВ «Меблеві технології» тощо.

Вагомим результатом підприємницьких ініціатив останніх років стало утворення Національної платформи малого та середнього бізнесу (НП МСП). Головними її завданнями є створення в Україні найкращого бізнес-клімату шляхом консолідації спільноти МСП, а також пропонування та адвокатування ключових реформ публічної політики відповідно до потреб і законних інтересів МСП. Серед основних цінностей, які сповідує НП МСП, – добросовісність, прозорість, командна взаємодія, проактивність і політична безсторонність.

Нині членами Національної платформи малого та середнього бізнесу є понад 60 різноманітних бізнес-об'єднань¹³ (табл. 2), проте їх кількість постійно зростає.

За іншою інформацією, членами НП МСП нині є вже понад 80 різнопрофільних бізнес-об'єднань (асоціації, спілки, ради підприємців, товариства, бізнес-клуби, регіональні фонди тощо), які представляють різні регіони України.

Національна платформа малого та середнього бізнесу проводить власні дослідження розвитку МСП та обговорення важливих для підприємництва законодавчих актів, просуває ідею адвокату в різних видах діяльності, організовує навчання для представників бізнес-об'єднань тощо. Так, за останні роки НП МСП було проведено дослідження: 1) бізнес-спільнот і бізнес-середовища Чернігівської

¹³ <http://platforma-msb.org/about-us/visio/>.

області та її найбільших міст з метою визначення основних потреб місцевого бізнесу та причин затримок його розвитку; 2) механізмів співпраці органів державної влади з організаціями громадянського суспільства¹⁴; 3) гендерної рівності в Україні; 4) опитування для бізнес-об'єднань з метою оцінювання бюрократичного тиску з боку системи державного нагляду.

Важливим напрямком діяльності НП МСП є грантові програми, метою яких є навчання молодих людей, лідерів громад, представників бізнес-об'єднань тощо. Так, у лютому 2018 р. НП МСП було оголошено конкурс для бізнес-асоціацій та організацій підтримки підприємництва щодо участі в програмі «Бюджетний аналіз як інструмент впливу бізнес-об'єднань на місцевий економічний розвиток».

Метою цієї програми Центру міжнародного приватного підприємництва (CIPE) є посилення спроможності бізнес-об'єднань аналізувати місцевий бюджет і визначати пріоритети фінансування видатків, спрямованих на покращення інвестиційного клімату в регіоні, а також налагодження конструктивного діалогу між місцевою владою та представниками бізнесу.

Ще одним напрямком діяльності НП МСП є адвокати – надання підтримки, захист інтересів та просування ініціатив МСП.

¹⁴ Існуючі механізми співпраці органів державної влади з організаціями громадянського суспільства в контексті реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні 2016–2020. – К. : Ваіте, 2016. – 280 с.

Таблиця 2. Члени Національної платформи малого та середнього бізнесу України

№ з/п	Організація	Керівник	Місто	№ з/п	Організація	Керівник	Місто
1.	Координаційний центр «Бізнес від Дністра до Дунаю»	Алавацький Володимир	Болград	33.	Асоціація жінок у бізнесі при Макарівській районній жіночій організації «Берегиня»	Харченко Ірина	Макарів
2.	Громадська організація «Асоціація приватних інвесторів»	Десяк Сергій	Вінниця	34.	Миколаївська громадська організація «Миколаївська громадська рада»	Ветров Валерій	Миколаїв
3.	Громадська організація «Вінницька обласна організація «Спілка підприємців «Стіна»	Печалін Олександр	Вінниця	35.	Громадська організація «Асоціація юристів «Правозахист»	Дзицюк Алла	Миколаїв
4.	Територіальне відділення ВГО «Асоціація платників податків України» у Вінницькій області	Захарчук Юрій	Вінниця	36.	Громадська організація українсько-голландський «Оверсіз бізнес-клуб»	Бабич Ігор	Одеса
5.	Асоціація «Правозахист»	Каспаров Олег	Дніпро	37.	Громадська організація «Рада підприємців Одеси»	Кравчук Інна	Одеса
6.	Регіональна громадська організація «Кремінська бізнес-асоціація»	Сімонов Андрій	Кремінна	38.	Асоціація «Індустрії краси»	Балабушка Ірина	Одеса
7.	Донецька міська громадська організація «Альянс»	Закревська Світлана	Донецьк	39.	Регіональна рада підприємців при Одеській облдержадміністрації	Шелякін Леонід	Одеса
8.	Донецька обласна громадська організація «Взаємодія»	Шашкова Тетяна	Донецьк	40.	Благодійний фонд «Агенція розвитку та інновацій Південного	Стойкова Валентина	Одеса, Ізмаїл

№ з/п	Організація	Керівник	Місто	№ з/п	Організація	Керівник	Місто
					регіону»		
9.	Професійне училище «Українська мережа освіти дорослих та розвитку інновацій»	Іванік Оксана	Донецьк	41.	Спілка підприємців Полтавщини	Волик Юрій	Полтава
10.	Донецька обласна громадська організація «Клуб підприємців Донбасу»	Тесновський Петро	Донецьк	42.	Регіональний фонд підтримки підприємництва Полтавської області	Кузьменко Ніна	Полтава
11.	Громадська організація «Бізнес-союз «Порада»	Ерьоменко Олена	Запоріжжя	43.	Громадська організація «Прилуцька спілка промисловців та підприємців «Співпраця»	Ерьоменко Надія	Прилуки
12.	Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська асоціація консультантів з управління»	Файзулліна Ельвіра	Київ	44.	Громадська організація «Рівненська федерація малого та середнього бізнесу «Єдність»	Кудря Олена	Рівне
13.	Громадська організація «Жіноча професійна ліга»	Лазоренко Олена	Київ	45.	Славутинський міський фонд підтримки підприємництва	Дарнопах Валентина	Славутич
14.	Українська асоціація бізнес-інкубаторів та інноваційних центрів	Кожевіна Наталія	Київ	46.	Сумська міська громадська молодіжна організація «Молодь та підприємництва»	Мосунов Богдан	Суми
15.	Громадська організація «Асоціація професійних підприємців»	Жданова Юлія	Київ	47.	Охтирська міська організація роботодавців «Діалог»	Сопітько Інна	Суми
16.	Громадська організація «Місто реформ»	Далелян Анжела	Київ	48.	Всеукраїнська профспілка «Підприємці України»	Тарасенко Олеся	Суми

№ з/п	Організація	Керівник	Місто	№ з/п	Організація	Керівник	Місто
17.	Громадська організація «Союз консультантів з нерухомості»	Полховська Олена	Київ	49.	Об'єднання підприємців торгівлі та громадського харчування Харківської області «Торгова єдність»	Таран Ірина	Харків
18.	Громадська організація «Технологія права»	Приянчук Ігор	Київ	50.	Харківська обласна громадська організація «Асоціація приватних роботодавців»	Чумак Олександр	Харків
19.	Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України	Биковець В'ячеслав	Київ	51.	Харківська міська організація професійної спілки підприємців	Ялпачек Олександр	Харків
20.	Асоціація індустріальних парків України	Николин Ігор	Київ	52.	Профспілка підприємців міста Харкова	Шармар Олександр	Харків
21.	Всеукраїнська асоціація лікарів	Жукова Ольга	Київ	53.	Хмельницька обласна громадська організація Подільський центр «Гендерна рада»	Покотило Олена	Хмельницький
22.	Спілка орендарів і підприємців України	Хмільовський Віктор	Київ	54.	Черкаська міська громадська організація «Товариство фахівців з промислового менеджменту»	Реун Анатолій	Черкаси
23.	Всеукраїнське об'єднання організацій роботодавців санаторно-курортних та оздоровчих закладів	Тарасенко Олеся	Київ	55.	Чернівецька обласна громадська організація «Буковинська агенція регіонального розвитку»	Ляхович Максим	Чернівці
24.	Всеукраїнська спілка вчених-економістів	Кендюхов Олександр	Київ	56.	Асоціація працівників туристичної сфери Чернівецької області	Філатова Наталія	Чернівці

№ з/п	Організація	Керівник	Місто	№ з/п	Організація	Керівник	Місто
25.	Аналітичний центр Всеукраїнського громадського об'єднання «Європейський шлях»	Коваль Сергій	Київ	57.	«Туристична Буковина» Чернівецька обласна громадська організація «Асоціація виробників Буковини»	Петрашак Оксана	Чернівці
26.	Всеукраїнська громадська організація «Українська федерація індустрії безпеки»	Риженко Юлія	Київ	58.	Громадська організація «Центр громадської активності «Синергія»	Кухарчук Ігор	Чернівці
27.	Асоціація підтримки прогресивних реформ Краматорська міська організація «Краматорський клуб підприємців»	Редько Вячеслав	Краматорськ	59.	Громадська організація «Сяйво Сіверщини»	Березинець Ірина	Чернігів
28.	Асоціація роботодавців Львівської області	Водолазкий Юрій	Краматорськ	60.	Чернігівська профспілка підприємців «Єдність»	Жимолостнова Світлана	Чернігів
29.	Громадська організація «Центр сприяння розвитку підприємництва»	Бермес Зеновій	Львів	61.	Громадська організація «Комітет підприємців міста Івано-Франківська»	Метлюх Ігор	Івано-Франківськ
30.	Центр економічних досліджень сільськогосподарського ринку	Драбик Олександра	Львів	62.	Регіональний фонд підтримки підприємництва Івано-Франківської області	Микитюк Євген	Івано-Франківськ
31.	Громадська організація «Центр сприяння розвитку підприємництва»	Дацко Зіновій	Львів	63.	Молодіжний громадський Центр «Еталон»	Аронещ Леся	Івано-Франківськ
32.	Громадська організація «Центр сприяння розвитку підприємництва»	Драбик Олександра	Львів	64.	Адвокатське об'єднання «Юридична компанія «РАМ»	Телерик Олександр	Рівне

Цей вид діяльності передбачає аналіз законів, законодавчих, регуляторних і нормативних актів, які стосуються проблематики підприємництва, розроблення пропозицій щодо їх удосконалення з урахуванням позиції МСП, просування інтересів бізнес-асоціацій тощо. У рамках діяльності НП МСП було проведено круглий стіл «Становлення інституту професійного лобювання в Україні: перспективи та ризики» (грудень 2016 р.), «Семінар з аналітики для бізнес-асоціацій» (2016 р.), конференції «Сучасні виклики для сільського зеленого туризму України» (березень 2018 р.), «Подільський енергетичний форум» (березень 2018 р.), а також було підготовлено посібник «Адвокасі-компанія з просування пріоритетів і пропозицій реформ від малого й середнього бізнесу напередодні місцевих виборів» (2015 р.)¹⁵.

Національною платформою малого та середнього бізнесу було розроблено й адаптовано для використання в Україні низку методик для підприємців, зокрема: «Як малому бізнесу знайти партнерів за кордоном», «Як зацікавити інвестора для свого проекту», «Як отримати грант від Агентства міжнародного розвитку США» (<http://platforma-msb.org/category/baza-znan/metodyky/>).

Свідченням зростання ініціативності та організованості бізнесу, зокрема через формування бізнес-об'єднань, є його реакція на законодавчі новації влади та пропозиції щодо внесення змін до системи оподаткування. Понад 70 бізнес-асоціацій, профспілок, організацій роботодавців і неурядових організацій прийняли рішення про спільні дії проти передвиборчого популізму. Про таке рішення було оголошено на Форумі громадянського суспільства, який відбувся в Києві 17 лютого 2018 р.

1.2. Короткий огляд передових вітчизняних практик діяльності місцевих бізнес-об'єднань

Попри існування низки проблем у розвитку підприємництва, зокрема бізнес-об'єднань, в Україні зафіксовано приклади успішної діяльності останніх на національному, регіональному та місцевому рівнях. Аналіз успіху та популяризація результатів їхньої діяльності мають важливе значення з огляду на стимулювання підприємницького середовища до консолідації та об'єднання з метою захисту інтересів підприємців.

¹⁵ Адвокасі-компанія з просування пріоритетів і пропозицій реформ від малого й середнього бізнесу напередодні місцевих виборів. Кейс-стаді (упорядник А. Баклан) // <http://platforma-msb.org/wp-content/uploads/2015/12/Key-s-stadi-2015.pdf>.

Прикладом успішної діяльності бізнес-об'єднань національного рівня є **громадська організація «Клуб ділових людей»¹⁶**. Офіційно її було зареєстровано 10 вересня 2009 р. (голова – Микола Савуляк). Головна місія організації – розбудова малого бізнесу в Україні та об'єднання його у великий репутаційний бізнес-клуб із активною позицією в суспільстві. Нині «Клуб ділових людей» налічує понад 1 600 членів та 50 офіційних партнерів. Також він має представництва в багатьох регіонах країни (Івано-Франківська обл., Тернопільська обл., м. Київ, Харків), щороку проводить до 500 заходів, 100 вебінарів і є найбільшим бізнес-клубом для власників та керівників малого бізнесу в Україні.

Головні напрямки діяльності Клубу: 1) сприяння розвитку малого бізнесу; 2) покращення клімату для малого бізнесу; 3) побудова ділової репутації малого бізнесу.

ГО «Клуб ділових людей» реалізує низку проектів, зокрема: «Національна платформа бізнес-взаємодії» (онлайн- та офлайн-ресурс для об'єднання людей, які вже мають власну справу або які тільки започатковують її для сприяння та заохочення співпраці між підприємцями); «Новий відлік-3» (програма навчання, консультування та підтримки малого бізнесу й самозайнятості внутрішньо переміщених осіб і ветеранів АТО); «Small business index 2017 (III)» (підвищення рівня обізнаності громадянського суспільства щодо бізнес-клімату малого підприємництва в м. Львові шляхом проведення поглибленого аналітичного дослідження); «Адвокація для розвитку торгівлі» (удосконалення правових, ділових та етичних аспектів взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування в м. Львові з малим і середнім бізнесом, який є учасником зовнішньоекономічної діяльності); «Міграція для загального блага» (інтеграційна та стабілізаційна підтримка шляхом забезпечення внутрішньо переміщених осіб засобами існування, бізнес-консультації, навчання); «Жінки в бізнесі: від самозайнятості до власної справи» (грантова програма, що спрямована на розвиток жіночого підприємництва в Україні через надання жінкам практичних знань і порад щодо відкриття чи розширення бізнесу); «Бізнес-навчання / фінансова допомога» (програма підтримки малого бізнесу шляхом надання грантів для започаткування/розвитку власної справи чи самозайнятості внутрішньо переміщених осіб у місцях їх нинішнього проживання).

¹⁶ Офіційний сайт ГО «Клуб ділових людей»: www.bc-club.org.ua

Окрім цього, «Клуб ділових людей» реалізує цілу низку інших важливих заходів та ініціатив. Ще у 2011 р. для задоволення потреби учасників клубу в професійній освіті для малого підприємництва було започатковано громадську школу бізнесу. Вона не лише надавала освітні послуги, а й сприяла розробленню перших бізнес-програм. Також «Клуб ділових людей» неодноразово перемагав у тендері на реалізацію проекту «Новий відлік» (загалом було реалізовано вже три етапи проекту з надання допомоги внутрішньо переміщеним особам, а його учасники одержали майже 4 млн грн фінансової підтримки). У рамках проекту «Інтелектуальний марафон» було проведено 42 заходи (навчальні заходи та бізнес-заходи), у яких узяло участь приблизно 2 500 учасників із різних регіонів України.

Нещодавно в ГО «Клуб ділових людей» було створено інжиніринговий підрозділ, серед завдань якого – підготовка інвестиційних планів, залучення інвестицій та реалізація інвестиційних проектів. Відповідно до домовленостей інвестувати в проекти мають право лише учасники ГО «Клуб ділових людей». У рамках інжинірингового підрозділу протягом 2016–2021 рр. заплановано реалізацію понад 100 проектів із залученням інвестицій від учасників ГО «Клуб ділових людей» на загальну суму більш ніж 50 млн дол. США. Кожен із проектів матиме статус соціального підприємництва, адже 10 % прибутків цих проектів будуть перераховуватися на реалізацію соціальних проектів.

За сприяння інжинірингового підрозділу було запущено перший інвестиційний проект ТзОВ «АТ Зелений кошик» (с. Солонка біля м. Львова) із вирощування зелені методом гідропоніки. До проекту було залучено 1,9 млн дол. інвестицій від 55 учасників ГО «Клуб ділових людей» зі Львова, Києва, Івано-Франківська та Тернополя. Отже, «Клуб ділових людей» презентував на ринку унікальну методіку запуску спільних інвестиційних проектів за участі великої кількості малих підприємців, аналогів якої досі в Україні не було.

До здобутків Клубу можна віднести проведення масштабного семінару на тему «Нові можливості розвитку бізнесу: як залучити кошти з Європи» у партнерстві з компанією «Фундація Central European Academy Studies and Certification». Участь у проекті взяло понад 350 осіб.

«Клуб ділових людей» розпочав розроблення та впровадження проекту «Національна платформа бізнес-взаємодії» у партнерстві з Міжнародною організацією з міграції (МОМ). У рамках цього проекту заплановано створення нової широкої веб-платформи для малого бізнесу, а також надання низки сервісів для бенефіціарів МОМ. Уже тепер бізнес-платформа пропонує пошук ділових партнерів, навчання та обмін досвідом, інформацію для бізнесу (гранти,

тендери, програми обміну), репутаційний майданчик надійних людей тощо (<https://bc-club.org.ua/biznes-platforma/platform.html>).

З 2017 р. «Клуб ділових людей» розпочав реалізацію низки адвокаційних проектів, зокрема, проекту «Адвокація для розвитку торгівлі». Проект реалізується за партнерської підтримки Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, а також із допомогою ЄС.

Розширюється також перелік сервісів для членів ГО «Клуб ділових людей». До двох попередніх пакетів – базовий пакет і пакет «Комфорт» – нещодавно додався третій – пакет «Преміум». Вони різняться між собою за розмірами внесків та кількістю послуг, що надаються (табл. 3)¹⁷.

Таблиця 3. Види сервісів поточних пакетів ГО «Клуб ділових людей»

Базовий	Комфорт	Преміум
Каталог учасників Клубу	Каталог учасників Клубу	Каталог учасників Клубу
100 вебінарів	100 вебінарів	100 вебінарів
300 навчальних заходів (платно або за IQs)	300 навчальних заходів (безкоштовно)	300 навчальних заходів (безкоштовно)
Рекомендації щодо підрядників	Рекомендації щодо підрядників	Рекомендації щодо підрядників
Бізнес-чат в онлайн-режимі	Бізнес-чат в онлайн-режимі	Бізнес-чат в онлайн-режимі
	25 бізнес-заходів: Networking Events, Country Events, кластери	25 бізнес-заходів: Networking Events, Country Events, кластери
	Гранти та тендери: інформування та консультації	Гранти та тендери: інформування та консультації
	Участь у бізнес-групах	Участь у бізнес-групах
	150 заходів для навчання персоналу (по 2 особи на захід – безкоштовно)	150 заходів для навчання персоналу (по 2 особи на захід – безкоштовно)
	Рекомендації щодо партнерів та інших ділових контактів	Рекомендації щодо партнерів та інших ділових контактів
		+2 особи на пакет «Комфорт»
		Бізнес-координування керівником регіонального представництва
		Запрошення на статусні партнерські заходи

¹⁷ Офіційний сайт ГО «Клуб ділових людей»: www.bc-club.org.ua

ГО «Клуб ділових людей» активно розвивається і має амбітні цілі, зокрема, планується створити представництва в усіх регіонах України та збільшити кількість учасників Клубу до 50 тис. осіб.

Прикладом успішної діяльності галузевих бізнес-об'єднань регіонального рівня є **громадська спілка «Міжрегіональний союз птахівників та кормовиробників України» (МСПКУ)**¹⁸. Її було засновано у 2012 р. в результаті реформування Харківської обласної асоціації птахівницької промисловості «Харківптахопром». Нині до складу спілки

входять: понад 30 птахівницьких підприємств малого і середнього бізнесу Харківської, Сумської та Луганської областей, інкубаторно-птахівницькі станції, 4 ветеринарні компанії, 6 провідних виробників комбікормів і кормових добавок Харківської й Полтавської областей, м. Києва та Сум, а також Інститут тваринництва НААН України.

Основним завданням ГС «МСПКУ» є представлення і захист інтересів малого та середнього бізнесу у сферах птахівництва й кормовиробництва шляхом формування та реалізації політики поєднання державних і недержавних заходів захисту членів спілки. Її засновники хочуть перетворити спілку на «голос» малого та середнього бізнесу у сферах птахівництва й кормовиробництва, створити мережу контактів «від поля – до столу» для сталого зростання частки ринку та продажу продукції на експорт, сформуванню єдиного інформаційного поля для здобуття необхідних знань та ознайомлення з передовими практиками інноваційного вирішення проблемних питань тощо. З цією метою ГС «МСПКУ» надає своїм учасникам і партнерам усі види методичної, консультаційної, юридичної та представницької допомоги як в органах державної влади, так і в інших установах та організаціях. Ця допомога реалізується через пакети сервісних послуг, які надаються членам спілки за відповідну плату (табл. 4). Розміри останньої диференціюються від 1 – до 4 тис. грн на місяць.

Плани розвитку громадської спілки «Міжрегіональний союз птахівників та кормовиробників України» передбачають подальше вдосконалення організаційно-правових та економічних умов, у яких працюють малі та середні виробники птахівницької продукції, а також системи надання методичної, інформаційної, організаційної та консультаційної допомоги не лише членам спілки, а й малим і середнім підприємствам у галузі птахівництва й кормовиробництва, зокрема, щодо питань диверсифікації експорту, залучення інвестицій та інновацій.

¹⁸ <https://www.facebook.com/ptahokormUnion/>

У планах спілки на 2017–2020 рр.: забезпечення сталого зростання частки ринку, у якій задіяні її учасники, у сегменті малого і середнього бізнесу та експорту; об'єднання птахівників і кормовиробників з метою досягнення ними світових стандартів якості продукції шляхом впровадження провідних світових практик; розширення довгострокових партнерських відносин між дійсними та потенційними членами спілки; відстоювання економічних та інших інтересів учасників спілки, пов'язаних з їхньою господарською діяльністю, у законодавчих органах, органах державної влади та органах місцевого самоврядування тощо.

На місцевому рівні прикладом успішної діяльності бізнес-об'єднань є **громадське об'єднання «Спілка підприємців «Стіна»**¹⁹. Його було утворено у 2009 р. в м. Вінниці для захисту прав та просування інтересів місцевих представників МСП. Очолює цю громадську організацію Олександр Печалін. Нині вона об'єднує 115 підприємців Вінничини та налічує 36 бізнес-експертів у різних сферах економічної діяльності. Головна місія ГО «Спілка підприємців «Стіна» – створення можливостей для представників МСП, які ведуть соціально відповідальний бізнес, щодо розбудови заможного суспільства шляхом впровадження здорових правил ведення бізнесу, реформування підприємницької культури та формування у свідомості громадян образу підприємця як творця суспільних благ.

Таблиця 4. Перелік партнерських пакетів і додаткових послуг спілки у 2017 р.

Назва пакета	Члени спілки	Послуги пакета
І. Членський пакет «Базовий інформ»	1. Виробники кормів, кормових добавок і ветеринарних препаратів	Інформація та аналітика (один раз на місяць чи на тиждень): експорт та імпорт кормів і добавок; ціни на корми; огляд аграрних ринків; обмін інформацією між членами спілки
	2. Промислові птахофабрики	Аналіз ринку продукції птахівництва; бюлетень птахівництва; ціни на продукцію; огляд аграрних ринків і новин
	3. Малі фермерські та тваринницькі птахогосподарства	Захист прав виробників; комунікація з державними органами; правові, фінансові та бухгалтерські консультації; нетворкінг (ділове та неформальне спілкування, обмін

¹⁹ Офіційний сайт ГО «Спілка підприємців «Стіна»: <https://stina.org.ua>

Назва пакета	Члени спілки	Послуги пакета
		досвідом і передовими практиками)
II. Членський пакет «Бізнес»	1. Виробники кормів, кормових добавок і ветеринарних препаратів	Інформація та аналітика: експорт та імпорт кормів і добавок; ціни на корми; огляд аграрних ринків; обмін інформацією між членами спілки
	2. Промислові птахофабрики	Інформація про ціни; огляд аграрних ринків; обмін інформацією між членами спілки; комунікація з державними структурами у випадках виникнення конфліктних ситуацій; піар і суспільний захист; нетворкінг; індивідуальні консультації та допомога (правова, фінансова, із впровадження стандартів та сертифікації, навчання персоналу, тренінги); маркетинг (просування продукції, торгових марок і брендів; пільги під час проведення форумів, виставок і семінарів; консультації щодо просування товарів на зовнішні ринки)
III. Пакет «Партнер»	Для постачальників ветеринарних, фармацевтичних та хімічних компаній, виробників технологічного устаткування тощо	Інформація та аналітика (експорт та імпорт кормів; аналіз ринку продукції птахівництва); маркетинг (конкурентні переваги та торговельні преференції, передбачені угодами про співробітництво; просування та популяризація продукції й торгових марок; реклама; пільги під час проведення виставок, форумів і семінарів); нетворкінг (ділове та неформальне спілкування власників і керівників)
IV. Пакет «Експортер»	Для компаній – експортерів продукції, дистриб'юторів кормів, ветеринарних препаратів,	Інформація та аналітика (експорт та імпорт кормів; аналіз ринку продукції птахівництва); маркетинг (конкурентні переваги

Назва пакета	Члени спілки	Послуги пакета
	продукції рослинництва та тваринництва, які не є членами спілки, проте мають можливість і бажання експортувати свою продукцію на зовнішні ринки, користуючись підтримкою спілки	та торговельні преференції, передбачені угодами про співробітництво; просування та популяризація продукції й торгових марок; реклама; пільги під час проведення виставок, форумів і семінарів; консультації та експертні рекомендації у сфері зовнішньої торгівлі); нетворкінг (ділове та неформальне спілкування власників і керівників; обмін досвідом і передовими практиками)
V. Послуга «Тендер»	Додаткова опція для всіх учасників	Моніторинг основних тендерних майданчиків; надання інформації про наявні тендерні пропозиції для кожного члена спілки в його сегменті з метою збільшення ринків збуту

У «Спілці підприємців «Стіна» виділяють такі головні напрямки діяльності: 1) захист прав і представництво інтересів місцевих підприємців; 2) навчальні програми та тренінги; 3) інформаційна та комунікаційна підтримка. Ця громадська організація надає такі види послуг: 1) навчання (тренінги, семінари, курси); 2) збір, обробка та поширення інформації; 3) консультаційні послуги та посередництво; 4) маркетингові та інші дослідження; 5) розроблення бізнес-планів і проектів.

Члени ГО «Спілка підприємців «Стіна» тісно співпрацюють із представниками владних структур. Їхніми партнерами при вирішенні спірних питань, просуванні та відстоюванні інтересів місцевого бізнесу є департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації, а також департамент соціальної та молодіжної політики Вінницької ОДА.

Серед найбільш успішних проектів, у реалізації яких брали участь представники ГО «Спілка підприємців «Стіна», – проект «Бізнес-акселератор» та проект «Система електронного інформування підприємців області «Бізнес-дайджест» (<http://digest.stina.org.ua>). На думку самих членів ГО «Спілка підприємців «Стіна», найцікавішим їхнім впровадженням інноваційного характеру є конкурс бізнес-планів «Бізнес за три хвилини», завдяки якому троє конкурсантів

отримали фінансування від приватних інвесторів на загальну суму 2,2 млн грн.

За майже 10 років існування ГО «Спілка підприємців «Стіна»: об'єднала понад 100 власників і керівників бізнесу, ініціювала зміни до 26 законів України, була ініціатором скасування 11 нормативно-правових актів у Вінницькій області, провела понад 200 тренінгів для бізнесу з розвитку та захисту підприємницької діяльності, а також 27 успішних адвокаційних кампаній, запобігла проведенню більш ніж 150 незаконних перевірок тощо. До позитивних аспектів діяльності «Спілки підприємців «Стіна» слід віднести й активну співпрацю з подібними структурами як у межах України, так і за її межами. Так, ГО «Спілка підприємців «Стіна» має 12 надійних партнерів бізнес-асоціацій. Вона підтримує співробітництво з 18 міжнародними проектами. На офіційному порталі НП МСП нею було підготовлено та поширено інформацію серед 40 тис. відвідувачів. Для роботи в ГО «Спілка підприємців «Стіна» залучено 36 фахівців-експертів. А ще цією організацією було надано початківцям-бізнесменам майже 3,5 млн грн безповоротної фінансової допомоги.

Одним із важливих і сучасних напрямків діяльності ГО «Спілка підприємців «Стіна» є діяльність у сфері адвокати. Ідеться про участь у розробленні та ухваленні нормативно-законодавчих актів і регуляторних документів, які регламентують діяльність МСП. Представники ГО «Спілка підприємців «Стіна» брали участь у розробленні Регіональної програми розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької області на 2013–2014 рр., а також Програми розвитку малого підприємництва м. Вінниці на 2012–2013 рр. Обидва документи було затверджено Вінницькою обласною та міською радами.

«Спілкою підприємців «Стіна» було ініційовано такі акції: «Підприємці проти водоканалу» (2014 р.), «За справедливі податки» (2014 р.), «Спілка проти беззаконня ДФСУ» (2014 р.), «ПРО-протест» (2015 р.), «Підписання в Гаазі угоди про співпрацю щодо зменшення адміністративного тиску на бізнес між бізнес-асоціаціями України» (2015 р.), «Антикорупційний аналіз регуляторних актів м. Вінниці» (2015 р.), «П'ять вимог бізнесу до влади» (2015 р.), «Всеукраїнська адвокаційна кампанія щодо захисту системи оподаткування» (2015 р.), «Реформування системи у сфері спрощеної системи підключення до електромереж» (2016 р.), «Вдосконалення законодавчого регулювання у сфері зовнішньої реклами» (2016 р.), «Вдосконалення законодавчого регулювання у сфері регулювання відносин, пов'язаних зі здійсненням внутрішньої торгівлі» (2016 р.), «Гармонізація національного законодавства у сфері стандартизації» (2016 р.). Діяльність у цій сфері триває й надалі, вона набуває нових видів і форм.

ГО «Спілка підприємців «Стіна» реалізує цілу низку програм і проєктів. Серед них особливої уваги заслуговують проєкти «Створення мережі бізнес-омбудсмена у Вінницькій області» та «Дорожня карта розвитку МСП у сфері аквакультури». Перший проєкт реалізується за партнерської участі програми USAID. У липні 2017 р. в рамках реалізації цього проєкту було проведено семінар-тренінг «Юридичні аспекти діяльності бізнес-омбудсмена» для регіональних представників. У роботі семінару взяли участь, зокрема, представники відділу регуляторної політики та адміністративних послуг департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації та керівник сектору державної регуляторної служби у Вінницькій області. Учасники заходу окреслили коло проблем, вирішенням яких має зайнятися бізнес-об'єднання найближчим часом, а також висловили впевненість щодо успішного розвитку проєкту в майбутньому.

Учасники семінару-тренінгу здобули відповідні методичні знання, підкріплені друкованими матеріалами, що містили законодавчу базу діяльності представників бізнес-об'єднань, схеми комунікації з органами влади та державного контролю, основи участі у формуванні регуляторної політики органів місцевого самоврядування та багато іншої корисної інформації. Головним же результатом зустрічі стало усвідомлення необхідності об'єднання підприємницького середовища для спільних дій із розвитку МСП.

Окрім цього, «Спілкою підприємців «Стіна» у листопаді 2017 р. було проведено семінари «Перевірки бізнесу. Мистецтво оборони» та «Гранти як джерело додаткових можливостей». Після завершення заходів було підготовлено видання «Мистецтво оборони. Захист як право» (автор – Є. Зільберт). Це видання дасть можливість представникам МСП чи їхніх об'єднань розширити свої знання прав та обов'язків під час перевірок органів нагляду та контролю, змодельовати можливі сценарії поведінки та підготувати необхідні документи. Це допоможе їм без страху й на рівних спілкуватися з уповноваженими особами.

Із результатами виконання окремих проєктів, а також із проблемами, які виникли під час реалізації цих проєктів, керівник ГО «Спілка підприємців «Стіна» О. Печалін ознайомив учасників прикінцевої конференції ПРООН у рамках програми «Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств» (жовтень 2017 р.).

Серед нових проєктів, реалізацією яких нині опікується ГО «Спілка підприємців «Стіна», варто відзначити програму менторства («Клуб менторів»). Її було започатковано в рамках проєкту «Мобілізація зусиль бізнесу-влади-громади для допомоги внутрішньо переміщеним особам» за підтримки Центру міжнародного

приватного підприємництва (СІРЕ). Програма спрямована на те, щоб об'єднати людей із професійним досвідом, які готові ним ділитися, з іншими людьми, які мають проблему щодо започаткування або розвитку свого бізнесу (підопічні). Усі послуги ментора в рамках програми надаються безкоштовно. Мета цього проекту полягає в налагодженні стійких довірливих відносин між ментором (наставником) та його підопічними для нарощення їхнього потенціалу. При такому підході вигоду отримують як ментори (можливість поділитися знаннями та досвідом, удосконалити комунікаційні навички, проявити соціальну відповідальність), так і підопічні (вирішити власну проблему, започаткувати свій бізнес, навчитися працювати в команді, поліпшити комунікаційні навички тощо).

ГО «Спілка підприємців «Стіна» виступила ініціатором та організатором проведення у м. Вінниці Всеукраїнського бізнес-форуму «Клієнтський сервіс як потужна конкурентна перевага». Захід відбувся 21 грудня 2017 року і викликав значну зацікавленість. Абсолютна більшість учасників форуму з натхненням підтримала необхідність концентрації зусиль ГО «Спілка підприємців «Стіна» на реалізації власних сервісів, які може надавати виключно статусне громадське об'єднання, а найголовніше – учасники підтримали розширення та повноцінне наповнення змістом поняття соціального маркетингу, коли будь-яка компанія може ефективно і з користю для бізнесу розвивати власні соціальні компетенції та бути творцем суспільних благ, формуючи при цьому позитивний імідж підприємництва.

ГО «Спілка підприємців «Стіна» постійно розширює види діяльності та асортимент послуг. Так, на 2018 р. заплановано²⁰: 1) створення Вінницького регуляторного хабу спільно з проектом ПРООН «Зміцнення бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств» та Вінницькою міською радою для зменшення витрат часу підприємців на отримання документів, необхідних для ведення господарської діяльності; 2) виведення рівня сервісу, що надається в державних структурах і приватних компаніях міста, на якісно новий рівень шляхом спільної роботи держслужбовців, представників бізнесу, бізнес-асоціацій та ЗМІ (проект «Вінниця – місто щирого сервісу»); 3) зменшення кількості перевірок у членів бізнес-асоціацій ГО «Спілка підприємців «Стіна», які проводяться органами державного нагляду, шляхом здійснення громадянського контролю за ними; 4) формування образу підприємця як творця суспільних благ; 5) надання допомоги в отриманні доступного фінансування від міжнародних структур; 6) забезпечення високоякісної бізнес-освіти.

²⁰ Офіційний сайт ГО «Спілка підприємців «Стіна»: <https://stina.org.ua>

Асоціація економічного розвитку Коломиї²¹ – створена у 2001 р. Головною метою її діяльності є сприяння соціально-економічному розвитку Прикарпаття шляхом реалізації різноманітних ініціатив жителів територіальних громад. Асоціація позиціонує себе як лідера громадського сектору та головного партнера регіональної влади і бізнесу.

За тривалий час свого існування Асоціація економічного розвитку Коломиї (АЕРК) була ініціатором впровадження різноманітних програм, проектів, розроблення нормативно-правових документів, регуляторних актів, стратегічних документів тощо. За її активної участі було проведено цілу низку круглих столів, громадських слухань, публічних дебатів, фокус-груп, організовано десятки досліджень і підготовлено стільки ж аналітичних звітів. Окрім цього, Асоціація функціонує також як аналітичний центр місцевого рівня (think-tank), адже її експерти мають відповідну кваліфікацію, оскільки вони пройшли навчання на базі аналітичних центрів в Україні та за кордоном.

За безпосередньої участі АЕРК було розроблено такі документи, як: «Пріоритети розвитку міста Коломиї», «Стратегічний план розвитку Коломиї на 2007–2015 рр.», «Програма розвитку інвестиційної діяльності в м. Коломиї на 2012–2016 рр.», «Спільна стратегія розвитку транскордонного регіону та залучення інвестицій з урахуванням конкурентоспроможності та взаємодії людей у румунських округах Бошатань, Ясси, Васлуй, Республіці Молдова та Івано-Франківській області» (2014 р.), «Стратегія розвитку міста Коломиї до 2025 року». Експерти АЕРК активно співпрацювали з Коломиїською міською радою над питанням створення інвестиційного майданчика для залучення коштів німецького інвестора «Leonі». Така співпраця забезпечила позитивний результат і в перспективі дасть змогу створити в місті майже 5 тис. нових робочих місць. З жовтня 2016 р. АЕРК за підтримки Програми розвитку ООН в Україні («Місцевий розвиток, орієнтований на громаду») розпочала реалізацію мікропроекту «Безпечне і комфортне місто: встановлення системи відеоспостереження у громадських місцях м. Коломиї». Вона стала одним із 15 переможців Всеукраїнського грантового конкурсу «Платформи розвитку громадянського суспільства», що впроваджується Ініціативним центром сприяння активності та розвитку громадянського почину «Єднання» за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку USAID.

²¹ Офіційний сайт Асоціації економічного розвитку Коломиї: <http://www.aedk.com.ua>

Зрештою, завдяки ініціативності АЕРК та партнерській співпраці з міською радою, Коломия стала одним із 16 учасників проекту Федерації канадських муніципалітетів «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС). Її експерти долучилися до складу робочих груп із розроблення Стратегії Коломиї до 2025 р., Програми підтримки малого та середнього підприємництва, формування громадського бюджету, а також інших ініціатив, які впроваджуються командою Проекту спільно з Коломийською міською радою.

Нині АЕРК є потужною структурою, яка налагодила довготривалі партнерські відносини з аналітичними центрами національного та місцевого рівнів, місцевими бізнес-асоціаціями (фонд підтримки підприємства «Коломийський бізнес-центр», БФ «Фонд громади міста Коломиї», ГО «Покутські ініціативи»), бізнес-формуваннями інших регіонів України, громадськими організаціями Румунії (Регіональна асоціація підприємців Північно-Східної Румунії), Польщі (Фундація культурної співпраці), Канади.

Вона функціонує в тісній співпраці з Коломийською міською радою, Коломийською районною державною адміністрацією та Коломийською районною радою. Останніми роками діяльність АЕРК поширилася на сусідні Снятинський, Городенківський, Тлумацький, Косівський, Надвірнянський і Верховинський райони.

Проведений аналіз розвитку МСП, структури та завдань різноманітних програм і проектів, які реалізуються в Україні за допомогою міжнародних компаній, свідчить про наявність низки проблем, які необхідно вирішувати. Основними перешкодами для розвитку МСП є: нестабільна політична ситуація, високі ставки податків, обтяжливе податкове адміністрування, інфляція, часті зміни в законодавстві, високий регуляторний тиск, низький попит на товари та послуги тощо. Як уже зазначалося, одним із напрямків вирішення цих питань є посилення ефективності роботи бізнес-об'єднань. Однак і в їхній діяльності існує багато проблемних аспектів, про які йшлося вище. Дослідження, проведені за останні два роки, свідчать про те, що ці проблеми набувають нового забарвлення – вони змінюються паралельно з реформуванням економіки та законодавчого поля. Узагальнення зазначених змін дає підстави визначити «больові точки» та перспективні напрямки розвитку бізнес-об'єднань, а також систему тих заходів, які дадуть змогу в найближчому майбутньому підвищити ефективність діяльності таких бізнес-об'єднань у сфері відстоювання інтересів МСП.

Розділ 2. Загальна характеристика та напрямки діяльності бізнес-об'єднань у містах-партнерах Проекту ПРОМІС

2.1. Аналіз діяльності бізнес-об'єднань у містах-партнерах Проекту ПРОМІС

Діяльність бізнес-об'єднань міст-партнерів Проекту ПРОМІС загалом відповідає загальнодержавним трендам. Інформація про їх наявність та напрямки їхньої діяльності оцінювалася шляхом аналізу рівня їх представлення в мережі Інтернет, а також збору інформації регіональними представниками безпосередньо на місцях. У цілому в 16 містах-партнерах Проекту ПРОМІС зареєстровано понад 200 бізнес-об'єднань та споріднених із ними організацій, які опікуються питаннями: розвитку МСП, відстоювання інтересів членів спілок (асоціацій) в органах державної влади, реалізації різних програм і проектів у містах та регіонах їх розміщення. Найбільше таких формувань налічується в обласних центрах, насамперед – у Вінниці та Івано-Франківську. Загалом, спектр бізнес-об'єднань є дуже значним і налічує більш ніж 20 різноманітних найменувань – бізнес-асоціації, союзи, клуби, гільдії, асоціації регіонального розвитку, інвестиційні фонди, молодіжні та жіночі організації, галузеві спілки тощо. Майже в кожному обласному центрі є представництва загальнодержавних структур, зокрема, Української спілки промисловців і підприємців та торгово-промислової палати України. У структурі бізнес-об'єднань найбільш чисельними є бізнес-асоціації підприємців (14 %), галузеві асоціації (Івано-Франківська обласна асоціація автоперевізників, ГО «Прикарпатська асоціація курортів і туризму», ГО «Центр природного землеробства» – 12,5 %), союзи промисловців і підприємців, а також спілки малих і середніх підприємств (по 7 %) (рис. 2).

Рис. 2. Структура бізнес-об'єднань міст-партнерів Проекту ПРОМІС

До групи «Інші об'єднання» було включено молодіжні, жіночі організації, інші бізнес-об'єднання, які мають не прямий, а дотичний стосунок до розвитку підприємництва та створення належних умов для розбудови МСП. Регіональний розподіл бізнес-об'єднань у розрізі міст-партнерів Проекту ПРОМІС представлено в табл. 5.

Значна різноманітність бізнес-об'єднань певною мірою визначає особливості та моделі їхньої діяльності. Відмінні від більшості асоціацій моделі та завдання мають зазвичай регіональні представництва загальнодержавних структур, окремі галузеві бізнес-об'єднання та ІТ-кластери чи бізнес-інкубатори.

Основними завданнями діяльності регіональних представництв торгово-промислової палати України є: інтеграція підприємств у міжнародне бізнес-середовище, підтримка їхньої конкурентоспроможності, розширення сфери співробітництва (Запоріжжя); активізація взаємодії між підприємствами, залучення інвестицій, консультування з питань комерційної діяльності, сертифікація товарів (Івано-Франківськ, Полтава); налагодження зв'язків із закордонними партнерами, посилення взаємодії між

підприємствами різних форм власності в Україні, надання широкого спектра послуг (табл. 6), пов'язаних із розвитком регіонального бізнесу, надання допомоги в дотриманні стандартів якості, екологічних та технічних стандартів (Вінниця). Членами регіональних відділень торгово-промислової палати є як великі підприємства, так і об'єкти МСП.

Значний асортимент різних видів послуг надають також регіональні представництва Українського союзу промисловців і підприємців. Серед таких послуг: захист прав і законних інтересів членів Союзу, інформаційно-маркетингова підтримка малого бізнесу, послуги з удосконалення нормативно-правової бази бізнес-діяльності, налагодження відносин із банківськими, науковими, виробничими компаніями, корпоративна безпека тощо.

Вагому роль у створенні сприятливого бізнес-середовища, розвитку регіонів, міст, громад, залученні інвестиційних ресурсів відіграють регіональні фонди підтримки підприємництва та розвитку територій. Вони функціонують у кількох містах-партнерах Проекту ПРОМІС. Основними видами їхньої діяльності є: реалізація державної політики щодо розвитку та фінансової підтримки малого і середнього бізнесу, консультування з питань одержання фінансової допомоги, розроблення бізнес-планів, організація власної справи, захист прав та інтересів приватних підприємців міст на рівні області тощо. Такі фонди може бути створено або за ініціативи органів місцевої влади спільно з бізнес-спільнотами, або за участі потужних економічних компаній. Прикладами є ГО «Агенція місцевого розвитку м. Енергодар» та комунальна установа «Агенція місцевого економічного розвитку м. Ладизин», які було створено за сприяння ТОВ «Донецька паливно-енергетична компанія» (ДПЕК), у власності якої перебувають Запорізька та Ладизинська ТЕС.

Для ДПЕК створення подібних агенцій є прикладом приватно-державного партнерства та соціально відповідального бізнесу. Незалежно від того, з чиєї ініціативи було створено агенції регіонального та місцевого розвитку, вони мають подібні завдання та види діяльності (табл. 7).

Особливе місце серед бізнес-об'єднань міст-партнерів Проекту ПРОМІС посідають такі формування, як бізнес-інкубатори, кластери, центри інновацій та соціальних ініціатив, центри соціального розвитку підприємництва тощо.

Так, бізнес-інкубатор «LiFt» (м. Мелітополь) надає безкоштовні консультації щодо ведення бізнесу (юридичні, економічні, бухгалтерські, податкові), а також надає в користування обладнання, комп'ютерну техніку тощо. Стратегічною метою його діяльності є створення нових робочих місць, генерація підприємницького середовища та формування громади нової формації.

Таблиця 5. Структура бізнес-об'єднань міст-партнерів Проекту ПРОМІС

	Бізнес-союзи	Бізнес-асоціації	Торгово-промислові палати	Федерації роботодавців	Союзи промисловців і підприємців	Регіональні фонди розвитку підприємництва	Сітки малих і середніх підприємств	Галузеві асоціації	Науково-технічні об'єднання	Гільдії підприємців	Агенції регіонального розвитку	Інноваційні та інвестиційні фонди	Інші організації
Запорізька область													
Запоріжжя	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1			2
Енергодар					1	1	1			1	2		1
Бердянськ					1								2
Мелітополь	2	2			1	1	2	2	1				3
Усього	3	4	1	2	3	3	3	4	2	2	2		7
Полтавська область													
Полтава		1	1		1	1	2	3	2		1	3	6
Кременчук		3			1	1	1					1	
Горішні Плавні					1		1						1
Миргород	1			1			1	2					1
Усього	1	4	1	1	2	2	5	5	2	1	1	4	8
Івано-Франківська область													
Івано-Франківськ	1	4	1		3	2	1	8	3			4	6
Долина		5							2		1		3
Коломия	1	5		1									3
Яремче					1	1	1	2					2
Усього	2	14	1	1	4	3	2	12	3		1	4	14
Вінницька область													
Вінниця	2	3	1		1	1	3	1	3	3	2		17
Ладжижин	1	1			2		1				1		3
Хмільник		1		1	2			3					4
Жмеринка		1		1							2		5
Усього	3	6	1	2	5	1	4	4	3	3	5		29
Разом	11	28	4	6	14	9	14	25	10	5	9	8	57

Таблиця 6. Види послуг, які надає Вінницька торгово-промислова палата²²

У сфері зовнішньоекономічної діяльності	У сфері експертизи	У сфері публічних закупівель
Проведення маркетингових досліджень	Судова експертиза	Навчання у сфері публічних закупівель
Пошук бізнес-партнерів	Товарознавча експертиза	Підключення до мережі Інтернет і хостинг
Засвідчення комерційних документів	Сертифікація походження товарів	Конференц-сервіс
Митне оформлення вантажів	Патентні послуги	Туристичні послуги
Юридичні послуги	Незалежна оцінка майна та майнових прав	Організація виставок, ярмарків
Послуги в Міжнародному комерційному арбітражному суді	Впровадження міжнародних стандартів якості та безпечності харчових продуктів	Легалізація документів

Таблиця 7. Види діяльності агенцій регіонального (місцевого) розвитку в містах-партнерах Проекту ПРОМІС

Назва бізнес-організації	Види діяльності
Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва в Запорізькій області» ²³	Реалізація державної політики щодо розвитку та фінансової підтримки малого і середнього бізнесу; консультації з питань одержання фінансової допомоги; розроблення бізнес-планів; організація власної справи; проведення навчання, конференцій, тренінгів, круглих столів; допомога в реалізації спільних проектів і грантових програм
ГО «Агенція місцевого розвитку м. Енергодар» ²⁴	Участь у розробленні та реалізації програм соціально-економічного та культурного розвитку м. Енергодара; підтримка малого та середнього бізнесу шляхом поширення інформації про новітні технології та продукцію вітчизняних і закордонних підприємств; створення сприятливого інвестиційного клімату в місті; налагодження партнерських зв'язків між підприємствами, організаціями та установами; організація проведення форумів, конференцій, семінарів, тренінгів, презентацій, виставок тощо; розроблення, впровадження та адміністрування проектів і програм розвитку (грантових проектів), що фінансуються коштом міжнародних організацій, вітчизняних і міжнародних приватних та корпоративних донорів; сприяння пошуку

²² Офіційний сайт Вінницької торгово-промислової палати: <https://cci.vn.ua>

²³ Офіційний сайт ДО «Регіональний фонд підтримки підприємництва в Запорізькій області»: <http://rbc.zp.ua>

²⁴ [https://www.facebook.com/amr.energodar.org](https://www.facebook.com/amr.energodar)

Назва бізнес-організації	Види діяльності
	інвесторів для розвитку міста
ГО «Центр муніципального та регіонального розвитку – ресурсний центр» (Івано-Франківськ) ²⁵	Організація заходів, спрямованих на зміцнення потенціалу муніципалітету в проведенні прозорих громадських слухань; ухвалення сприятливих рішень щодо покращення екологічного, соціального та економічного моніторингу в місті й регіоні; проведення інформаційних, консультативних і просвітницьких заходів, спрямованих на реалізацію принципів сталого розвитку на місцевому рівні; задоволення потреб в організації та проведенні тренінгів, семінарів для міст і регіонів області, громадських форумів та громадських слухань мереж НГО, шкіл, бізнес-структур при плануванні стратегії місцевого сталого розвитку
Комунальна установа «Агенція місцевого економічного розвитку м. Ладизжин» ²⁶	Участь у розробленні та реалізації програм соціально-економічного розвитку міста; формування стратегії інвестиційної привабливості міста; сприяння залученню інвестицій в економіку; розроблення програм взаємодії між суб'єктами підприємництва міста, координація їхніх відносин із державою та органами місцевого самоврядування; встановлення та розвиток зв'язків з іноземними суб'єктами підприємництва; організація проведення семінарів, конференцій, форумів, тренінгів, виставок; захист законних прав та інтересів суб'єктів підприємництва міста
Громадська організація «Агенція регіонального розвитку Вінницької області» ²⁷	Сприяння регіональному розвитку та співробітництву з громадами; залучення інвестицій та супровід інвестиційних проектів; розвиток малого і середнього бізнесу та проведення заходів для підприємців з метою розвитку підприємницького середовища; фандрейзинг і надання консультацій територіальним громадам щодо особливостей написання проектних пропозицій та пошуку партнерів; міжнародне співробітництво тощо

ГО «Перший інкубатор бізнесу» (м. Полтава) було створено у 2015 р. Його функціями є: захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання; участь у підготовці та проведенні заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості Полтавської області; проведення маркетингу територій; формування системи фінансово-кредитної консультативної та інформаційної підтримки

²⁵ <https://www.facebook.com/CMRD.RC>

²⁶ Офіційний сайт КУ «Агенція місцевого економічного розвитку м. Ладизжин»: <http://www.amerlad.org.ua>

²⁷ Офіційний сайт ГО «Агенція регіонального розвитку Вінницької області»: <http://ardvin.org.ua>

підприємництва; визначення та усунення перешкод для ведення бізнесу; оптимізація взаємодії між малими та середніми підприємствами; забезпечення доступу МСП до інформації та фінансових ресурсів тощо.

Центр розвитку підприємництва «Бізнес-інкубатор» розпочав свою діяльність у 2013 р. як структурний підрозділ Інституту економіки та управління в нафтогазовому комплексі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Його головними видами діяльності є²⁸: бізнес-підготовка студентів; навчання з основ ведення підприємницької діяльності; проведення навчально-просвітницьких семінарів та тренінгів для студентів і молодих підприємців; участь у виконанні заходів програм підтримки малого та середнього підприємництва; консультаційна, інформаційно-довідкова та ресурсна підтримка суб'єктів господарювання; створення центру бухгалтерського обслуговування підприємств; забезпечення супроводу інноваційної діяльності суб'єктів господарювання; створення належних умов для розвитку венчурного підприємництва в пріоритетних напрямках діяльності тощо.

Громадська організація «ІТ-кластер Вінниця» сформувалась у результаті об'єднання компаній, вишів, шкіл, громадських організацій для розвитку ІТ-індустрії у місті. Її завданнями є: сприяння працевлаштуванню та розвитку інфраструктури; популяризація вінницьких ІТ-компаній на ринку збуту в Україні та за кордоном; навчання та перепідготовка фахівців; реалізація освітніх програм (стажування студентів у кластері, модернізація, висвітлення, організація та проведення спеціалізованих ІТ-заходів у місті); сприяння впровадженню інфраструктурних проектів розвитку міста для покращення умов життя його мешканців; захист і підтримка ініціатив членів ІТ-кластеру; участь у міжнародних виставках; просування власних розробок та послуг тощо. Вінницький ІТ-кластер є неприбутковою організацією, а членські внески та доходи від заходів витрачаються на вдосконалення ІТ-індустрії міста²⁹.

Комунальне підприємство «Вінницький муніципальний центр інновацій» було створено за ініціатииви міської ради з метою: залучення інвестицій в економіку міста; забезпечення сприятливих умов для функціонування та розвитку промислових підприємств, малого і середнього підприємництва; поліпшення інвестиційного іміджу міста; забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності території; створення нових робочих місць; збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів; розвитку сучасної

²⁸ Офіційний сайт Інституту економіки та управління у нафтогазовому комплексі : <http://ineu.nung.edu.ua/bi/info>

²⁹ Офіційний сайт ГО «ІТ-кластер Вінниця»: <https://www.it-cluster.vn.ua>

виробничої та ринкової інфраструктури; ефективного управління міськими ресурсами³⁰.

Громадська спілка «Український органічний кластер» (м. Хмельник)³¹ об'єднує 19 учасників органічного ринку всієї України, які представляють виробників і переробників органічної продукції, логістичні компанії, науково-дослідні та освітні заклади. Головними завданнями кластеру є консолідований розвиток органічного сектору України, збереження національної ідентичності та посилення конкурентоспроможності кожного учасника шляхом об'єднання зусиль бізнесу, науки і влади. Кластер займається такими видами діяльності, як: консультування з питань органічного виробництва, агрономії, сертифікації та експорту; просування продукції; бізнес-планування та агростартапи; участь у профільних виставках; представлення інтересів компаній на внутрішньому та зовнішньому ринках; експертне оцінювання можливостей для започаткування власної справи в органічній сфері; підтримка на всіх етапах діяльності новостворених органічних підприємств тощо.

Діяльність громадської організації «Тепле місто» розпочалася зі створення громадського ресторану «Urban Space». Його засновниками стали 100 соціально активних людей, які поставили собі за мету об'єднати мешканців міста довкола спільної ідеї. Унікальність проекту полягала в тому, що 80 % прибутку ресторану скеровувалося виключно на реалізацію громадських ініціатив³².

Нині ГО «Тепле місто» фактично перетворилася на інноваційну платформу для створення можливостей суспільних трансформацій, реалізації ініціатив та синергії мешканців м. Івано-Франківська. ГО «Тепле місто» реалізує цілу низку проектів і програм, наприклад, «Urban Space», «Urban Space Radio», «Вивіски», «Сеанс міського сканування». Було започатковано також програму «Міські гранти», у рамках якої на конкурсній основі надаються організаційне сприяння та фінансова підтримка для ідей, націлених на розвиток Івано-Франківська. Нині з ГО «Тепле місто» співпрацює майже 100 бізнес-партнерів, зокрема, закордонних.

Левову частку бізнес-об'єднань, які ведуть свою діяльність у містах-партнерах Проекту ПРОМІС, становлять асоціації, гільдії, союзи, спілки промисловців і підприємців. Попри значну їх різноманітність, моделі їхньої діяльності в більшості випадків є подібними. Вони створені для відстоювання інтересів представників малого та середнього бізнесу, концентрації зусиль для покращення бізнес-

³⁰ Офіційний сайт Вінницької міської ради: <http://www.vmr.gov.ua>

³¹ Офіційний сайт ГС «Український органічний кластер»: <https://organiccluster.com.ua>

³² Офіційний сайт ГО «Тепле місто»: <http://warm.if.ua>

середовища, проведення навчання, тренінгів, форумів, пошуку партнерів, сприяння в отриманні кредитів та інвестицій тощо.

Прикладом діяльності бізнес-об'єднань цього типу може слугувати «Коломийська асоціація підприємців». Її було створено у 2017 р., і нині це – комунікаційна платформа для спілкування, ініціатив та синергії бізнесу в Коломиї. Основними напрямками її діяльності є організація зустрічей бізнесменів міста, розвиток соціально відповідального бізнесу, відстоювання інтересів підприємців м. Коломиї тощо. Серед заходів, які було проведено нещодавно, – перший форум місцевих бізнесменів³³, який відвідали 60 учасників (підприємці-початківці та власники бізнесу) і 10 спеціалістів, що володіють практичним досвідом творення бізнесу. Серед головних тем, які порушувалися на форумі, – соціальна відповідальність бізнесу, інвестування в персонал, юридичні аспекти практичного бізнесу тощо.

Подібні напрямки діяльності характерні для ГО «Комітет підприємців міста Івано-Франківська». Цю організацію було зареєстровано у 2010 р. з метою захисту законних економічних, соціальних, творчих, політичних та інших прав підприємців. Головними напрямками діяльності Комітету є: залучення підприємців та їхніх об'єднань до підготовки й ухвалення владних рішень; розроблення пропозицій щодо усунення перешкод для ведення бізнесу; захист прав підприємців – членів цієї організації; участь у плануванні діяльності з підготовки проектів регуляторних актів; підтримка малого та середнього підприємництва; надання консультацій з питань законодавства України; поглиблення співпраці з органами державної влади; поширення та впровадження передового досвіду підприємців міста; проведення науково-практичних семінарів тощо.

2.2. Опис спроможності та потреб місцевих бізнес-асоціацій щодо відстоювання та просування інтересів МСП

Проведений аналіз особливостей функціонування бізнес-об'єднань в Україні та в містах-партнерах Проекту ПРОМІС дає змогу, з одного боку, оцінити поточні проблеми в цьому сегменті МСП, а з іншого боку – зробити висновки про доцільність і ефективність діяльності таких бізнес-об'єднань.

Частину проблем, з якими мали справу у своїй діяльності бізнес-об'єднання в Україні у 2010–2014 рр., описано вище. Аналогічні проблеми були притаманні й бізнес-формуванням міст-партнерів Проекту ПРОМІС. Після подій 2013–2014 рр. ситуація почала

³³ <https://www.facebook.com/kolomiya.kap/posts/406396019787852>

змінюватися. Другий Майдан сприяв суттєвому зростанню ініціативності бізнес-спільнот, а також їх об'єднанню для вирішення різних (насамперед – економічних) питань. Представники місцевого бізнесу все відчутніше усвідомлюють свою відповідальність за розвиток міст, територій, за створення належних умов для розвитку бізнесу та життєдіяльності громад.

Однак і тепер у розвитку бізнес-об'єднань міст-партнерів Проекту ПРОМІС існує низка проблем, які необхідно вирішувати.

По-перше, проблемним залишається питання організаційної спроможності бізнес-об'єднань, зокрема, щодо розвитку членства в них. Традиційно, головним джерелом фінансових ресурсів бізнес-об'єднань є членські внески. Їх розміри залежать від видів послуг, які надають бізнес-об'єднання, і не завжди є посилюючими для членів МСП. Інколи для членства в бізнес-об'єднанні висуваються завищені вимоги, які також обмежують можливості підприємців брати участь у такій діяльності. Наприклад, щоб стати дійсним членом ГО «Коломийська асоціація підприємців», необхідно бути власником бізнесу, але не обіймати посади, і за прийняття потенційного кандидата до цієї структури мають проголосувати всі учасники Асоціації.

По-друге, спостерігається розрізненість думок, ідей, а також невизначеність сфер відповідальності різних членів бізнес-об'єднань. Ця особливість, як зазначають міжнародні експерти, є типовою для країн пострадянського простору. Такі неузгодженості та навіть конфлікти можуть виникати як в об'єднаннях різного типу, так і між цими об'єднаннями та державними структурами чи органами місцевого самоврядування.

По-третє, однією з головних перепон для ефективного розвитку бізнес-об'єднань є низький рівень їх представлення в інформаційному просторі. Навіть на сьогодні значна частина бізнес-формувань, насамперед тих, які офіційно зареєстровані як громадські організації, не має не лише власного сайту, а й електронної адреси. Принаймні їх немає у відкритому доступі. Із загального переліку бізнес-об'єднань, про які було зібрано інформацію через відкриті джерела та регіональних представників, лише 40 % мають електронну адресу. Частка тих, які мають власні сайти, не перевищує 7 %, хоча деякі з них представлені в соціальних мережах, зокрема, у Facebook (табл. 8).

Таблиця 8. Інформація про кількість бізнес-об'єднань у містах-партнерах Проекту ПРОМІС

Міста-партнери Проекту ПРОМІС	Загальна кількість бізнес-об'єднань	Кількість бізнес-об'єднань, інформація щодо діяльності яких відсутня	Рівень представлення в інформаційному просторі	
			Наявність власного веб-сайту	Наявність електронної адреси
Запорізька область				
Запоріжжя	16	0	1	15
Енергодар	7	0	-	7
Бердянськ	3	1	-	2
Мелітополь	11	7	1	3
Полтавська область				
Полтава	21	5	-	4
Кременчук	6	0	-	6
Горішні Плавні	3	0	-	3
Миргород	6	0	-	2
Івано-Франківська область				
Івано-Франківськ	33	27	3	3
Долина	11	8	-	-
Коломия	10	5	1	2
Яремче	7	3	-	1
Вінницька область				
Вінниця	37	11	6	21
Ладижин	9	4	1	5
Хмільник	11	7	1	3
Жмеринка	9	4	-	4

По-четверте, в окремих випадках мотиваційні чинники для вступу до бізнес-асоціації відсутні. Головними перешкодами в таких випадках є відсутність упевненості в тому, що інтереси членів об'єднання будуть реально захищатися, а також брак фінансових ресурсів для сплати членських внесків.

По-п'яте, існують певні проблеми та ризики в розвитку відокремлених підрозділів національних бізнес-об'єднань. Такими ризиками є: ускладнення прямої участі членів у керівних органах, ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності, нерівномірний організаційний розвиток, внутрішньоорганізаційні конфлікти, рейдерство тощо.

Водночас зазначені проблеми не є аж надто вагомими перешкодами для розвитку бізнес-об'єднань, особливо зважаючи на зміну настроїв молоді в бізнесі, у прагненні її представників бути почутими владою, у готовності активно співпрацювати в різних форматах для пошуку

ефективних рішень з метою покращення умов ведення малого та середнього бізнесу. Загалом, місцеві бізнес-асоціації, які працюють у містах-партнерах Проекту ПРОМІС, є цілком спроможними відстоювати та просувати інтереси МСП. Прикладом цього може слугувати ціла система заходів, які було реалізовано завдяки ініціативам окремих бізнес-формувань за останні роки. Ідеться, наприклад, про діяльність ГО «Спілка підприємців «Стіна», якою було проведено такі акції, як «Підприємці проти водоканалу», «За справедливі податки», «Спілка проти беззаконня ДФСУ», «ПРО-протест», семінар «Перевірки бізнесу. Мистецтво оборони», а також підготовлено навчальне видання «Мистецтво оборони. Захист як право».

Висновки та рекомендації

Оскільки з різних причин не всі представники МСП міст-партнерів Проекту ПРОМІС є членами бізнес-асоціацій, важливо сформувати систему мотиваційних чинників для збільшення та укріплення таких об'єднань. Створення позитивного іміджу бізнес-об'єднань задля вступу до них представників МСП має стати одним із пріоритетів у діяльності як самої бізнес-спільноти, так і органів місцевого самоврядування. Належність до бізнес-об'єднань передбачає цілу низку переваг. Наприклад, це дає змогу: 1) налагоджувати контакти для розвитку та просування власного бізнесу; 2) отримати можливість виходу на нові ринки збуту продукції та послуг, зокрема, на закордонні ринки; 3) отримувати членські послуги, які передбачені сервісним пакетом бізнес-формувань, а також певні фінансові преференції; 4) брати участь у роботі та висловлювати свої думки на статусному заході; 5) підвищувати свою престижність та імідж; 6) одержувати окремі знижки на товари, послуги, квитки з боку закладів сфери послуг (готелі, заклади харчування тощо); 7) проходити навчання, здобувати нові знання та отримувати консультації від фахівців-експертів щодо розбудови власного бізнесу; 8) консолідувати зусилля для підтримки ідей та відстоювання інтересів МСП; 9) брати участь у реалізації соціальних проєктів.

Проведений аналіз моделей та особливостей діяльності бізнес-об'єднань, які зареєстровані в містах-партнерах Проекту ПРОМІС, дає змогу визначити перспективні напрямки їхньої роботи та сформулювати рекомендації для представників МСП щодо посилення їхньої спроможності відстоювати власні інтереси шляхом консолідації зусиль.

1. Посилити роботу в напрямку налагодження горизонтальних зв'язків між підприємцями. Це – важливо для українського бізнес-середовища загалом. Нині вже можемо спостерігати приклади успішної співпраці в цій сфері діяльності. Так, громадські організації «Асоціація приватних роботодавців» (м. Харків) та «Спілка підприємців «Стіна» (м. Вінниця) об'єдналися й ініціювали адвокати-кампанію зі зниження рівня корупції в секторі МСП при здійсненні реєстрації прав власності на нерухоме майно. Ними було підготовлено навчальний посібник для підприємців щодо державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. Подібні форми взаємодії спостерігаються і при вирішенні інших, важливих для розвитку МСП проблем. Наприклад, ГО «Спілка підприємців «Стіна» спільно із Сумською коаліцією малого та середнього бізнесу підготували законопроект щодо запровадження спеціального

режиму інвестиційної діяльності та оподаткування малого і середнього підприємництва на території пріоритетного розвитку у Вінницькій та Сумській областях.

2. Покращити роботу у сфері налагодження вертикальних зв'язків для бізнес-об'єднань. Фактично, ідеться про їхні функції посередників між бізнесом та державними інституціями й органами влади, спрямовані на формування сприятливого бізнес-середовища та надання допомоги представникам малого і середнього бізнесу в пристосуванні до перманентно змінних правил гри. Цей напрямок діяльності є важливим не лише для вже утворених бізнес-об'єднань, а й для тих підприємців, які досі не входять до складу бізнес-формувань. Їхні можливості у відстоюванні своїх законних інтересів суттєво зростуть у разі входження їх до складу бізнес-об'єднань.
3. Набути необхідних навичок лобіювання інтересів МСП. Інколи це може негативно впливати на розвиток економіки, оскільки необґрунтовані преференції для певного кола бізнес-структур порушують принцип справедливості та викривлюють підприємницьке середовище. Лобіювання інтересів бізнесу є складним процесом, який потребує від бізнес-об'єднань зваженого підходу та відстоювання інтересів їхніх членів без шкоди для підприємницького середовища. Важливо формувати культуру ведення діалогу між бізнесом і владою, адже, на жаль, нам поки що бракує цього (як з боку бізнесу, так і з боку влади).
4. Опанувати технології, процедури та набути належного досвіду чинення тиску на владу для досягнення необхідних результатів. Такий досвід слід поширювати серед якомога більшої кількості бізнес-асоціацій, щоб дати поштовх подальшому розвитку цього процесу. В умовах недосконалих державних інститутів бізнес-асоціації можуть стати для влади інструментом підтримання зв'язку з бізнесом і джерелом інформації про порушення прав власності та бар'єри розвитку підприємництва. Вони є важливими також в умовах відсутності розвинених інститутів ринкової інфраструктури.
5. Посилити рівень комунікації бізнес-об'єднань. Традиційна робота «вручну» є анахронізмом – потрібно здійснити перехід до веб-систем, оскільки це дасть змогу суттєво розширити висвітлення результатів діяльності бізнес-об'єднань, покращити координацію зусиль, розширити коло потенційних членів, знайти споживачів продукції тощо.
6. Урізноманітнити інформаційну роботу зі ЗМІ шляхом проведення прес-конференцій, брифінгів, прес-турів, прес-анонсів, участі в телеефірах і телепередачах з метою

висвітлення діяльності бізнес-об'єднань, ознайомлення з напрямками їхньої діяльності у відстоюванні інтересів МСП, реалізації соціальних ініціатив тощо.

7. Зробити більш гнучкою систему фінансування бізнес-об'єднань. У них мають оптимально поєднуватися сервісна складова та членські внески. Потрібно розширити можливості фінансування бізнес-об'єднань за дольової участі кількох членів (представників), як це використовує, наприклад, ГО «Асоціація «Підприємці Долинщини». Бажано також спростити процедуру вступу до бізнес-об'єднань, яка в окремих випадках залишається надто складною чи такою, що обмежує можливість вступу.
8. Розширити перелік видів послуг (фінансових, бухгалтерських, юридичних тощо), які надають бізнес-об'єднання. Це допоможе реалізувати інноваційні бізнес-рішення, підвищить конкурентоспроможність малих і середніх підприємств, покращить підприємницький бізнес-клімат тощо.
9. Розглянути питання доцільності запровадження мережі бізнес-омбудсменів у містах-партнерах Проекту ПРОМІС на зразок того, що було зроблено ГО «Спілка підприємців «Стіна» у м. Вінниці, а також чітко визначити перелік питань, над вирішенням яких необхідно працювати.
10. Розвивати конструктивну взаємодію з регіональними та місцевими органами влади з метою відстоювання свого права долучатися до процесу ухвалення рішень, які є дуже важливими для розвитку малого і середнього бізнесу.

Бізнес-об'єднання, як показує досвід розвинених країн, є важливим механізмом формування сприятливого підприємницького середовища та стимулювання розвитку МСП. Міста-партнери Проекту ПРОМІС мають досвід формування бізнес-об'єднань, проте вони перебувають лише на початковому етапі використання таких бізнес-об'єднань для вирішення підприємницьких проблем. Подальша розбудова бізнес-формувань задля захисту та просування інтересів представників МСП залишається актуальним завданням для бізнес-спільнот та органів влади міст-партнерів Проекту ПРОМІС.

Додатки

Додаток 1. Перелік бізнес-об'єднань і споріднених організацій у містах-партнерах Проекту ПРОМІС Запорізької та Полтавської областей

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ГО «Бізнес-союз «Порада»	Ерьюменко Олена Вікторівна	(097) 339-18-91 (099) 662-96-42	Запоріжжя ere.alena.zp@gmail.com ilekh1960@gmail.com	Пр. Соборний, 179, кв. 35	Захист інтересів членів об'єднання
Турецько-українська бізнес-асоціація	Місют Ерк	(061) 213-41-56	ukrest@ukrest.com.ua	Вул. Жаботинського, 12	Налагодження співробітництва між українськими та турецькими підприємствами
Запорізька торгово-промислова палата	Шамілов Володимир Іванович	(061) 213-50-24 (061) 223-26-54	ssi@ssi.zp.ua	Б-р Центральний, 4	Інтеграція запорізьких підприємств у міжнародне бізнес-середовище та підтримка їхньої конкурентоспроможності, розширення сфер співробітництва
Запорізька обласна федерація роботодавців, Запорізький обласний союз промисловців і підприємців «Потенціал»	Головко Олександр Степанович	(061) 233-31-61	office@potencial.org.ua	Пр-т Соборний, 135	Захист прав і законних інтересів членів Союзу, інформаційно-маркетингова підтримка малого бізнесу

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ДП «Регіональний фонд підтримки підприємництва у Запорізькій області»	Степаненко Володимир Васильович	(061) 213-04-57	http://fbc.zp.ua fbp.zp@gmail.com	Вул. Незалежності України, 90	Реалізація державної політики з розвитку та фінансової підтримки малого і середнього бізнесу; консультації з питань одержання фінансової допомоги, розроблення бізнес-планів, організації власної справи
Запорізьке регіональне відділення ГО «Спілка підприємців середніх, малих, приватизованих підприємств України»	Байбара Тетяна Михайлівна	(050) 488-90-77	batami@batami.zssm.zp.ua batami@ukr.net	Вул. Радгоспна, 36А	Захист інтересів підприємців, консультаційна діяльність
Запорізька філія Асоціації «Укринок»	Канівець Ігор Вікторович	(061) 289-69-24	kanivezigor@ukr.net	Вул. Ентузіастів, 2	Надання консультацій з питань ринкової діяльності, захист прав та інтересів адміністрації ринків, вирішення конфліктних ситуацій між приватними підприємцями та власниками ринків, юридичні послуги
«Запорізький центр науково-технічної інформації» ДП «Укртехінформ»	Дідик Володимир Петрович	(050) 322-22-55	V_dik@yahoo.com	Пр-т Соборний, 77	Супровід заходів з реалізації державної політики у сфері науково-технічної

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ГО «Гільдія підприємців Запорізької області»	Яковенко Леонід Олексійович	(061) 214-31-99	vesta@express.net.ua	Вул. Гоголя, 31	експертизи, науково-технічної інформації, інноваційної діяльності та трансферу технологій Захист інтересів підприємців
ГО «Правобережна асоціація промисловців»	Лукомський Олег Андрійович	(067) 591-05-90	olegdlion@ukr.net	Вул. Бородінська, 1А	Захист інтересів підприємців
ГО «Фонд «Професійний розвиток Запоріжжя»	Шаповалова Юлія Миколаївна	(067) 612-89-88	julia.sharovalova@gmail.com	Вул. Гагаріна, 3, прим. 15	Розвиток підприємництва, сприяння працевлаштуванню
ГО «Центр медіації та екаунтингу «Точка зору»	Церетелі Лариса Григорівна	(050) 420-02-07	mirage2121@gmail.com	Б-р Шевченка, 32	Об'єднання підприємців і бухгалтерів, представлення й захист їхніх інтересів
Запорізька міська громадська організація «Професійна спілка підприємців»	Мельниченко Татія Миколаївна	(067) 726-23-83	taua.zp@gmail.com	Вул. Оптимістична, 14, кв. 125	Захист інтересів підприємців
Міська спілка підприємців «Ніка»	Кривенко Лідія Олександрівна	(061) 228-16-63 (061) 220-77-16	nika_z@i.ua	Вул. Жуковського, 32	Захист інтересів підприємців
Федерація роботодавців ринків Запорізької області	Горбатов Анатолій Федорович	(050) 341-58-30	a.f.gorbatov@ukr.net	Вул. Перемоги, 72	Захист інтересів підприємців
Всеукраїнська профспілка працівників і підприємців торгівлі,	Волковецька Марія Іванівна	(066) 577-90-56		Майд. Профспілок, 5, кім. 462	Захист інтересів підприємців

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Громадського харчування та послуг					
Енергодар					
Міська громадська організація «Сприяння розвитку підприємництва в м. Енергодарі Запорізької області «Союз молодих підприємців «ПЕРСПЕКТИВА»	Кириченко Павло Іванович – приватний підприємець	(095) 917-77-89	kuhuschenko996@gmail.com	Вул. Українська, 13-49	Реалізація прав і свобод, задоволення й захист законних соціальних, економічних та інших спільних інтересів громадян-підприємців
Асоціація громадських організацій «Агенція регіонального розвитку «ПРІОРИТЕТ»	Назаренко Володимир Володимирович – голова Асоціації громадських організацій	(050) 321-33-73	w.nazarenko@gmail.com	Вул. Молодіжна, 43, прим. 17-18	Захист прав та інтересів приватних підприємців міста на рівні області
Громадська організація «Добровільний союз захисту прав підприємців»	Назаренко Володимир Володимирович – голова громадської організації	(050) 321-33-73	w.nazarenko@gmail.com	Пр. Енергетиків, 9, кв. 39	Об'єднання підприємців міста для захисту їхніх прав
Громадська організація «Енергодарська спілка промисловців і підприємців»	Костюк Володимир Никанорович – виконавчий директор	(050) 685-37-69	espp@oriontv.net	Пр. Будівельників, 17-а	Захист прав підприємців, промисловців на всіх рівнях
Громадська	Хоролець Сергій	(050) 484-77-12	99156@bk.ru	Вул. Будівельників,	Розгляд проблемних

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
організація «Гільдія підприємців м. Енергодар»	Вадимович – голова громадської організації			22, № 231	питань, пов'язаних із веденням бізнесу
Громадська організація «Агенція місцевого розвитку м. Енергодара»	Нецвітайло Вікторія Олександрівна – керівник громадської організації	(095) 351-85-23 (050) 848-41-78	amr.energodar@gmail.com	Вул. Курчатова, 11, оф. 216	Залучення інвестицій і грантів, забезпечення розвитку м. Енергодара та підвищення його конкурентоспроможності у світовому інформаційному просторі
Молодіжна громадська організація «Відродження»	Коробчук Уляна Володимирівна – голова громадської організації	(099) 489-90-07	ukobobchuk@gmail.com	Пр. Будівельників, 32, кв. 52	Провадження безкорисливої інформаційної, культурної, просвітницької та благодійної видів діяльності
Бердянськ					
Бердянська спілка промисловців та підприємців	Пікінер Володимир Тарасович, Харченко Валерій Валерійович	3-63-92		Пл. 1-ї Бердянської ради, 2, каб. 76	
ГО «Спілка захисту приватних підприємців м. Бердянська»	Стельмаченко Микола Федорович	3-27-48	nikfsteimah@gmail.com	Просп. Праці, 27	
«Єдність підприємців»	Кривоус Алла Дмитрівна		allakrivos@gmail.com KAMA Y@ukr.net	Вул. Свободи, 117-Б	

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
	Камай Наталія Петрівна	(067) 632-04-94			
Мелітополь					
Союз дрібних підприємців	Воронін Валерій Миколайович	(097) 240-84-67 42-42-44	Інформація відсутня	Вул. О. Невського, 39, кв. 5; фактична – вул. М. Грушевського, 31	Захист інтересів підприємців та підприємницьких структур
Жіночий бізнес-центр «Вікторія»	Ніколаєнко Олена Борисівна	(0619) 44-05-50 (068) 068-53-53	akimniko@mail.ru Оновлена адреса відсутня	Вул. Гетьманська, 123, кв. 33	Навчання та консультації для жінок з питань ведення власного бізнесу; допомога жінкам у розвитку особистих психологічних якостей, які спрямовані на підвищення самооцінки жінок-лідерів
Запорізька обласна громадська організація «Мелітопольський регіональний бізнес-центр»	Овчаренко Володимир Геннадійович	42-67-96	1402bt@gmail.com	Вул. М. Грушевського, 27	Консультативні послуги, юридичне консультування
Бізнес-інкубатор «LiFt»	Лось Андрій Вікторович Орлов Андрій Володимирович	(098) 237-25-16 (097) 306-94-88	http://melitorol.ua/static/ekonomicheskaya-sfera/business/	Вул. Гетьманська, 109	Безкоштовні консультації з питань ведення бізнесу (юридичні, економічні, податкові), психологічна підтримка
Полтава					
Спілка підприємців Полтавщини	Рудиков В. Л.	7-53-92		Вул. Соборності, 24	Діяльність організації промисловців і

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Полтавська торгово-промислова палата	Олійник Володимир	(0532) 50-50-87	osi@tpp.pl.ua	Вул. Автобазівська, 7	підприємців Оцінка майна, ділове навчання, сертифікація товарів, пошук торговельних партнерів Інші види кредитування
Регіональний фонд підтримки підприємництва Полтавської області	Кузьменко Ніна Володимирівна	(0532) 60-66-01 (0532) 50-67-42	director@fpp.poltava.ua	Пров. Шкільний, 4	
Полтавське регіональне відділення УСПП	Змієвець Сергій Олександрович	(0532) 50-03-40	ltava@ltava.com.ua	Вул. Раїси Кириченко (Рози Люксембург), 72, оф. 9	Діяльність інших громадських організацій
Полтавська спілка захисту та сприяння малому бізнесу	Канцедал Ю. А.			Вул. Кондратюка, 2, кв. 75	Діяльність організації промисловців і підприємців
Полтавський бізнес-інкубатор	Лейкін Сергій Михайлович	(0532) 56-55-14		Вул. Європейська (Фрунзе), 86-А	Діяльність інших громадських організацій
Полтавський центр підтримки підприємництва, ремісництва, сімейного бізнесу «Полтава-бізнес-центр»	Заболотний Вячеслав Анатолійович	(0532) 66-06-40 (050) 346-02-69		Вул. Кучеренка, 9	Діяльність професійних громадських організацій
Об'єднання підприємців малого бізнесу м. Полтави	Балицький Ігор Цезарович	(050) 304-95-74		Вул. Пушкарівська, 22-А, кв. 52	Відстоювання інтересів малого бізнесу перед органами влади, внесення пропозицій щодо вдосконалення нормативно-

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Полтавська обласна ГО Асоціація жінок «Плеяда»	Закревська Людмила Василівна	(0532) 56-55-14 56-43-80		Вул. Степового фронту, 48	законодавчої бази Діяльність громадських організацій
Полтавська обласна молодіжна громадська організація промисловців і підприємців	Дзюбан Володимир Вікторович	(0532) 2-27-13		Вул. Раїси Кириченко (Рози Люксембург), 72, к. 8	Діяльність інших громадських організацій
ГО «Агенція сталого розвитку»	Костіна Наталія Григорівна	(095) 408-51-86		Пров. Тракторний, 17	Діяльність інших громадських організацій
ГО «Перший інкубатор бізнесу»	Підворчан Вадим Володимирович			Пров. Шкільний, 4	Захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, участь у підготовці та проведенні заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості Полтавської області, маркетинг територій, формування системи фінансово-кредитної консультативної та інформаційної підтримки підприємництва, визначення та усунення перешкод для ведення бізнесу, оптимізація взаємодії між малими та середніми

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ГО «Центр природного землеробства»	Пономаренко Сергій Володимирович	(0532) 69-27-64		Вул. Тирнівська, 14, кв. 75	підприємствами, забезпечення доступу МСП до інформації та фінансових ресурсів
Полтавська місцева ГО «Фонд інноваційного розвитку «Полтавщина»	Панченко Віктор Іванович			Вул. Д. Коряка (Червоноармійська), 3	Діяльність інших громадських організацій
ГО «Асоціація перевізників Полтавщини»	Лупаєнко Юрій Георгійович	(050) 304-86-75		Вул. Харківське шосе, 4/15, оф. 206	Діяльність інших громадських організацій
ГО «Центр підприємливих людей»	Майборода Віталій Анатолійович	(0532) 69-01-59 (050) 185-59-57		Вул. С. Петлюри (Артема), 5	Діяльність інших громадських організацій
ГО «СІТІ ЛАБ»	Козиренко Дмитро Сергійович	(068) 889-85-60 (066) 713-70-29	citylab.poltava@gmail.com	Вул. Станіславського, 10, кв. 265	Діяльність інших громадських організацій
ГО «Полтавський регіональний центр з інвестицій та розвитку»	Лета Дмитро Володимирович	(066) 816-52-09		Вул. Великотирнівська, 8, кв. 56	Діяльність організації промисловців і підприємців, діяльність інших громадських організацій
Громадська асоціація «Аграрна наука та практика»	Безгін Микола Володимирович	(067) 911-38-09		Вул. Сквороди, 1/3	Діяльність інших громадських організацій
ГО «Асоціація сприяння	Мельник Тетяна Павлівна	(098) 465-76-41	Кременчук aribd2017@gmail.com	Вул. Молодіжна, 35, кв. 60	Сприяння розбудові вільної, незалежної,

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
міжнародному бізнесу та розвитку» (АСМБР)					Демократичної, європейської України; підтримка кардинальних соціально-економічних і політичних реформ в Україні; утворення потужного середнього класу приватних власників; налагодження партнерських відносин між владою та діловими колами; розвиток міжнародних культурних, економічних, наукових і спортивних зв'язків; сприяння зовнішньоекономічному співробітництву регіонів, міст, підприємств та підприємців
Районне відділення Всеукраїнської ГО «Асоціація платників податків України в м. Кременчуці»	Захарченко Галина Михайлівна	(096) 345-39-20	gvarri17@gmail.com	Пров. Героїв Бреста, 99, оф. 72	Захист прав і законних інтересів платників податків в економічній, правовій, соціально-трудовій та інших сферах їхньої діяльності, представництво інтересів членів Асоціації на місцевому рівні, а також сприяння створенню в Україні

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ГО «Центр інновацій та соціально-бізнесових ініціатив»	Воля Володимир Вікторович	(067) 530-96-87	isbi.centre@gmail.com	Вул. Перемоги, 22, кв. 34	умов для становлення та пріоритетного розвитку національного підприємництва Розвиток і підтримка впровадження економічних, соціальних, культурних та інших ініціатив громади міста шляхом надання аналітичної, дослідницької, творчої підтримки в процесі їх втілення в життя
ГО «Фонд розвитку громади міста Кременчука»	Семеняченко Ігор Валентинович	(067) 530-87-94	garr@meta.ua	Вул. 29 Вересня, 10/24, кв. 40	
Громадська неприбуткова організація «Спілка підприємців Кременчука»	Мельник Андрій Васильович	(067) 247-11-27	kremen.invest@gmail.com	Вул. Молодіжна, 35, кв. 60	
ГО «Асоціація сприяння розвитку підприємництва «Рада директорів промислових підприємств малого та середнього бізнесу»	Литвиненко Анатолій Кузьмич	(050) 442-67-78	lak.kremen@yandex.ru	Вул. Троїцька (Красіна), 6	

Назва	Відповідальна особа	Телефон	Е-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ГО «Союз підприємців роботодавців»	Підуст Тетяна Миколаївна	(067) 531-30-11	Горішні Плавні Pidust@gmail.com	Вул. Героїв Дніпра, 91	Консультування з питань підприємницької діяльності
Фонд підтримки підприємництва	Горський Валерій Олексійович	(097) 495-49-61	vgorskij@ukr.net	Вул. Миру, 8, кім. 6	Надання в оренду та експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; консультування з питань комерційної діяльності та керування (основний напрямок); співпраця з органами місцевого самоврядування в розробленні місцевих програм, спрямованих на розвиток підприємництва; надання консультативної допомоги підприємцям; інформаційне забезпечення; облік і аналіз потреб та можливостей залучення надходжень, а також ефективності використання інвестицій та іноземних іншої фінансової та технічної допомоги,

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ГС «Спілка малих і середніх експортерів»	Попов Олександр Павлович	(067) 230-85-28	asme2017@ukr.net	Вул. Будівельників, 62	спрямованих на розвиток малого і середнього бізнесу та на підтримку вітчизняного виробника; сприяння формуванню розвинутої інфраструктури для забезпечення ефективної підприємницької діяльності; впровадження державної політики фінансової підтримки підприємництва
Миргород					
ГО «Миргородське об'єднання підприємців»	Устюгов Сергій Володимирович	(066) 793-79-73	ustugovs@gmail.com	Вул. Гоголя, 116	Підтримка малого та середнього підприємництва, інформаційний та консультативний супровід
Асоціація водіїв-підприємців Миргородщини	Бакало Світлана Михайлівна	(050) 235-11-99 4-39-59		Вул. Сорочинська, 148А	Підтримка та допомога для водіїв-підприємців

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Миргородська міська організація роботодавців	Лобан Василь Михайлович	(067) 901-20-98	loban@ukr.net	Вул. Сорочинська, 31	Підтримка та розвиток підприємництва, вирішення кадрових проблем роботодавців
Спілка розвитку підприємництва	Дінець Дмитро Олександрович	(093) 795-77-89		Вул. Гоголя, 115, кв. 18	Розвиток підприємництва
Асоціація підприємців «Секонд-хенд»	Лельошкін Микола Миколайович	(067) 359-04-89		Вул. Спартаківська, 15/27, кв. 49	Розвиток підприємців, які займаються товарами вторинного ринку
Міська громадська організація інвалідів «Перлина»	Шаніна Аліна Артурівна	(068) 080-77-29		Вул. Старосвіцька, 22/5, кв. 57	Соціальна підтримка людей з інвалідністю

Додаток 2. Перелік бізнес-об'єднань і споріднених організацій у містах-партнерах Проекту ПРОМІС Івано-Франківської та Вінницької областей

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Івано-Франківськ					
ГО «Комітет підприємців міста Івано-Франківська»	Метлюх Ігор	(063) 308-17-68		Вул. Ю. Романчука, 7	Сприяння розвитку громадських ініціатив, спрямованих на консолідацію громадянського суспільства в Україні, через творче розроблення та реалізацію програм, а також міжсекторальній співпраці громадських організацій, органів влади й самоврядування, бізнесу, освіти, ЗМІ та ініціативних груп
Івано-Франківський обласний фонд підтримки підприємництва	Микитюк Євген Михайлович	(0342) 75-25-03 (0342) 50-04-30	http://ifpp.if.ua office@ifpp.if.ua	Вул. Василіянока, 62А, кім. 52-54	Створення фінансово-економічних та організаційно-правових умов розвитку підприємництва на регіональному рівні; формування регіональної системи підтримки підприємництва в Івано-Франківській області та забезпечення її ефективного функціонування; створення умов для використання суб'єктами малого підприємництва державних фінансових, матеріально-технічних та інформаційних ресурсів
Торгово-промислова палата	Левкович Андрій Васильович Гуменюк Василь	(0342) 52-33-47 (0342) 52-33-46 52-34-75 (тел./факс)		Вул. Теодора Цеклера, 9А	Об'єднання понад 250 членів, залучення інвестицій

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ГО «Школа бізнесу та менеджменту»	Васильович Жук Ольга Іванівна	(0342) 52-33-47		Вул. Воїнів Ветеранів, 10, корп. А	Діє на базі кафедри управління та бізнес-адміністрування Навчально-наукового інституту післядипломної освіти та дистанційного навчання
Центр розвитку підприємництва «Бізнес-інкубатор» ФІНТУНГ		(0342) 72-49-24 Факс: (0342) 72-49-23	http://ineu.nung.edu.ua/bi/info/ ced_bi@nung.edu.ua	Вул. Північний бульвар ім. Пушкіна, 76	Бізнес-підготовка студентів; надання допомоги з осов ведення підприємницької діяльності; проведення навчально-просвітницьких семінарів та тренінгів для студентів і молодих підприємців; участь у виконанні заходів програм підтримки малого та середнього підприємництва; консультаційна, інформаційно-довідкова та ресурсна підтримка суб'єктів господарювання; створення центру бухгалтерського обслуговування підприємців; забезпечення супроводу інноваційної діяльності суб'єктів господарювання; створення належних умов для розвитку венчурного підприємництва в пріоритетних напрямках діяльності
ГО «Центр муніципального та регіонального розвитку – ресурсний центр»		Тел./факс: (0342) 50-98-83		Вул. Дністровсь ка, 26, каб. 7	Організація заходів, спрямованих на зміцнення потенціалу муніципалітету в проведєнні прозорих громадських слухань; ухвалення сприятливих рішень щодо покращення екологічного, соціального та економічного моніторингу в місті й

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
					регіоні; проведення інформаційних, консультативних та просвітницьких заходів, спрямованих на реалізацію принципів сталого розвитку на місцевому рівні; задоволення потреб в організації та проведенні тренінгів, семінарів для міст і регіонів області, громадських форумів та громадських слухань мереж НГО, шкІл, бізнес-структур при плануванні стратегії місцевого сталого розвитку
ГО «Тепле місто»	Філюк Юрій		http://warm.if.ua info@warm.if.ua	Вул. Шевченка, 3, корп. Б	Активізація мешканців, підсилення потенціалу ініціатив, розвиток «теплого» бізнесу, організаційний розвиток платформи
ГО «Асоціація виробників органічної продукції «ЧИСТА ФЛОРА»	Стовп'юк Михайло Михайлович			Вул. Василяно к, 62А	Збереження та розвиток автентичної культури харчування, популяризація та стимулювання розвитку сільського туризму, відродження місцевих традицій, виготовлення фітопродукції
ГО «Галицька промислова група»	Каспрук Ярослав Ярославич			Вул. Залізничн а, 22	Об'єднання 12 промислових підприємств. Ціль – представляти й захищати інтереси промислових підприємств, залучати інвестиції, організовувати промоційні заходи
ГО «Свято ковалів»	Полуботко Сергій Олександрович	52-26-92		Вул. Галицька, 67, оф. 505	Проведення щорічного фестивалю ковалів
ГО «Майстерня інновацій»	Мельникович Дмитро	(0632) 90-99-54		Вул. Б. Хмельницьк	Співпраця людей творчих професій та бізнесу

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Івано-Франківське обласне об'єднання ділових людей «Галицькі газди»	Миколайович Підручний Михайло Михайлович	(0342) 24-81-37		ого, 78/46 Вул. Тичини, 8А, к. 14	Створення банку даних про діяльність МП; надання консультацій з організаційно-правових питань; сприяння в отриманні кредитів та інвестицій; дослідження ринку товарів та послуг; налагодження співпраці з вітчизняними й закордонними організаціями; інформаційно-просвітницька діяльність
Долина					
Івано-Франківська обласна ГО «Асоціація приватних пекарів та кондитерів Івано-Франківської області»	Лисейко Василь Омелянович	2-30-20		Вул. Грушевськ ого, 11	Обмін досвідом, форуми, виставка виробників
Долинська районна асоціація «Підприємці Долинщини»	Гаразд В. С. Лисейко В. О.			Вул. Грушевськ ого, 11	Обмін досвідом, навчання, представлення інтересів
Асоціація «Підприємці Долинщини»	Білушак Василь Степанович	(0347) 72-52-30		Вул. Грушевськ ого, 11	
Долинська районна молодіжна організація «Центр соціальних і ділових	Копцюх Н. П.			Вул. Грушевськ ого, 11	Консультування та навчання

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ініціатив» Фонд підтримки підприємництва «Долинський бізнес-центр»	Кізима Олександр Романович			Вул. Грушевського, 11	Консультування з питань комерційної діяльності й керування
Коломия					
ГО «Сила громади»	Белявська Леся Григорівна	(096) 481-16-30		Просп. В. Чорновола, 12	Представлення інтересів підприємців у міській раді (голова – депутат)
Коломийська асоціація підприємців	Білоус Володимир Михайлович	(097) 732-23-03		Вул. Петлюри, 74, кв. 114	Навчання, обмін досвідом між підприємцями
Асоціація економічного розвитку Коломийщини	Галайчук Віталій Васильович	(050) 560-86-98	www.aedk.com.ua Facebook: https://www.facebook.com/AERKolomyua vitaliygalatichuk@gmail.com	Вул. Вагілевич а, 3	Сприяння соціально-економічному розвитку Прикарпаття шляхом реалізації різноманітних ініціатив членів територіальних громад. Асоціація позиціонує себе як лідер громадського сектору та головний партнер регіональної влади і бізнесу
Бізнес-центр «Space UP»	Данишук Михайло	(097) 732-23-03	spaceupkol@gmail.com		Навчання та розвиток початківців
Громадська організація «Коломийські атракції»	Лабич Василь Володимирович	(097) 886-59-22			Організація ярмарків для місцевих виробників
Яремче					
Яремчанська міська молодіжна громадська	Карпін Юрій Володимирович	(067) 344-06-81		Вул. Хоткевича, 6	Участь у міжнародних грантових програмах, проведення молодіжних заходів

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
організація «Центр соціальних та ділових ініціатив»					
Регіональний фонд підтримки підприємництва та бізнес-центр м. Яремче	Шемко Стефанія	Факс: 8 (03434) 2-12-07 (096) 243-90-13	iatcsd@ukr.net bc@chol.ua	Вул. Свободи, 266	Навчання, обмін досвідом між підприємцями
Асоціація готельєрів Яремчанщини	Афтаназів Галина	(067) 209-28-50			Підтримка туризму та підприємців, які надають туристичні послуги
Спілка підприємців Яремчанщини	Галемчук Роман	(067) 591-81-76			Представлення інтересів підприємців в органах місцевої влади
Вінниця					
ГО «Вінницька обласна організація «Спілка підприємців «Стіна»	Печалін Олександр	(0432) 69-23-16 (067) 232-35-14 (063) 778-16-16	http://stina.org.ua/ stina.org@gmail.com pechalin@ukr.net	Вул. Мури, 9, оф. 210	Створення можливостей для представників МСП, які ведуть соціально відповідальний бізнес, щодо розбудови заможного суспільства шляхом впровадження здорових правил ведення бізнесу, реформування підприємницької культури та формування у свідомості громадян образу підприємця як творця суспільних благ. Напрямки діяльності: 1) захист прав і представництво інтересів; 2) навчальні програми та тренінги; 3) інформаційна та комунікаційна підтримка
ГО «Аль-Ісра»		(0432) 53-18-24		Вул. Матроса	Вінницький ісламський центр

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Подільська агенція регіонального розвитку	Величко Наталія (голова правління)	(0432) 69-44-32		Кошки, 63 Вул. Городецького, 7	Децентралізація
ГО «Розвиток»		(067) 765-50-25		Вул. Оводова, 51	Проведення фестивалів та вечірок
Вінницьке регіональне відділення УСПП	Редчик Валерій Миколайович	(0432) 50-51-78 (0432) 59-52-33	redoso@i.ua	Вул. Хмельницьке шосе, 145	Удосконалення нормативно-правової бази бізнес-діяльності; налагодження відносин із банківськими, науковими, виробничими компаніями; корпоративна безпека
ГО «Громадське об'єднання «Основа»		(067) 606-29-91		Вул. Нагірна, 19Е	Створено у 2014 р. для допомоги переселенцям і воїнам АТО
ВМГО «Центр підтримки малого бізнесу»	Валуїська Тетяна Олегівна	(097) 455-86-67	t.valuyskaya@gmail.com		Сфера підприємництва
Громадська організація «Агенція регіонального розвитку Вінницької області»	Гижко Наталія Валентинівна	(0432) 50-85-80 (096) 397-15-28	http://ardvin.org.ua ardvin.org@gmail.com	Вул. Хмельницьке шосе, 7	Сприяння регіональному розвитку та співробітництву з громадами; залучення інвестицій та супровід інвестиційних проектів; розвиток малого і середнього бізнесу та проведення заходів для підприємців з метою розвитку підприємницького середовища; фандрейзинг і надання консультацій територіальним громадам щодо особливостей написання проектних пропозицій та пошуку партнерів; міжнародне співробітництво тощо

Назва	Відповідальна особа	Телефон	Е-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Бізнес-асоціація «Вінницька торговельно-промислова палата»	Кашчина Лариса Петрівна, начальник відділу організаційного розвитку і комунікацій; Шевченко Ігор Анатолійович – начальник відділу ЗЕЗ	(067) 430-13-19 (067) 433-57-83	https://cci.vn.ua/ larisa.kashchina@gmail.com Shevchenko@cci.vn.ua	Вул. Соборна, 67	Налагодження зв'язків із закордонними партнерами; посилення взаємодії між підприємствами різних форм власності в Україні; надання широкого спектра послуг, пов'язаних із розвитком регіонального бізнесу; надання допомоги в дотриманні стандартів якості, екологічних і технічних стандартів
Комунальне підприємство «Інститут розвитку міст»	Дяченко Аліна Олександрівна	(067) 962-98-06	http://www.vmr.gov.ua/ alEnprise@ListofCitiesDevelopmentInstitute.org http://www.vmr.gov.ua/		Аналіз (соціологічними методами) проблемного поля міст і визначення пріоритетів їх розвитку; аналіз ефективності систем управління містами; підготовка аналітичних довідок щодо практики вирішення актуальних проблем розвитку міст; підбір експертів та консультативних організацій для надання ними допомоги при вирішенні галузевих проблем; підбір, розроблення та впровадження перспективних програм розвитку міста; формування імідажної політики для міст і регіонів; пошук партнерів для міжнародної співпраці та супровід міжнародних проектів; організація семінарів, конференцій та тренінгів
Громадська організація	Калініченко Артем	(063) 270-12-99	vinnytsiabusine@ssclub@gmail.com		

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
«Вінницький Бізнес Клуб»	В'ячеславович		com		
Громадська організація «Вінницький клуб ділових людей»	Лисецька Надія Василівна	(097) 505-80-50	https://kdl.vn.ua/ kdlvinnytisia@gmail.com	Вул. Хмельницьке шосе, 82, оф. 606	
Консалтингова компанія «ДІЯТИ!»	Левченко Таїсія	(067) 433-65-70	Taya.Levchenko@gmail.com		
Громадська організація «ІТ-кластер Вінниця»	Полухович Іван	(067) 453-98-97	https://www.it-cluster.vn.ua/ ivan@cluster.vn.ua		Сприяння працевлаштуванню та розвитку інфраструктури; популяризація вінницьких ІТ-компаній на ринку збуту в Україні та за кордоном; навчання та перепідготовка фахівців; реалізація освітніх програм (стажування студентів у кластері, модернізація, висвітлення, організація та проведення спеціалізованих ІТ-заходів у місті); сприяння впровадженню інфраструктурних проєктів розвитку міста для покращення умов життя його мешканців; захист і підтримка ініціатив членів ІТ-кластеру; участь у міжнародних виставках; просування власних розробок та послуг
Донецький національний університет імені Василя Стуса	Трегубов Олександр Сергійович (доцент кафедри	(095) 405-32-05	a.trigubov@donnu.edu.ua		

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
Вінницький муніципальний центр інновацій	Тудвасев Валерій Михайлович	(067) 107-49-30 (067) 107-49-30	vinpysiamci@gmail.com	Вул. Соборна, 59	Залучення інвестицій в економіку міста; забезпечення сприятливих умов для функціонування та розвитку промислових підприємств, малого і середнього підприємництва; поліпшення інвестиційного іміджу міста; забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності території; створення нових робочих місць; збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів; розвиток сучасної виробничої та ринкової інфраструктури; ефективне управління міськими ресурсами
Маркетингове агентство «Маркер»	Роботко Євген, експерт-аналітик	(063) 622-65-60	evg.robotko@gmail.com		
Рада підприємців при міському голові	Марчинковський Леонід Васильович, співголова	(067) 430-46-32	martsynkovskiy@tdo.org.ua		
Регіональне відділення «Ліга жінок України»	Швець Ольга	(098) 027-86-54	olha.a.shvets@gmail.com		
«UBS-group – Вінниця»	Коваленко Валентин	(050) 301-91-31	vn.kovalenko@beer-co.com		

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
	Миколайович, директор				
Комісія міської ради з питань промисловості, підприємництва, транспорту, зв'язку та сфери послуг	Очеретний Андрій Михайлович, голова	(098) 774-49-47	Ochand@i.ua		
Департамент економіки і інвестицій ВМР	Погосян Віталій Валерійович, директор	(050) 461-89-99	pogasian@vmr.gov.ua		
Медіа-корпорації RIA	Човган Олександр Юрійович, президент	(067) 430-22-27	Oleksandr.chovhan@gmail.com		
Громадська організація переселенців «Спільна Справа»	Зиков Юрій, голова	(097) 736-87-60			
ГО «Гармонія»	Неціна Людмила	(063) 678-88-36	neckina@ukr.net		Розвиток соціального підприємництва для людей з інвалідністю
ГО «Вісь»	Дубина Світлана	(096) 588-62-14	visvin@meta.ua		Тренінги для переселенців (написання бізнес-плану)
Ладимкин					
ГО «Фундація підприємницьких ініціатив»	Чорноморець Оксана Володимирівна	(097) 235-80-73	Oks.chernomor ets@yandex.ru	Вул. Наконечно го, 15	
Агенція місцевого економічного розвитку	Равлюк Людмила Захарівна	(097) 282-79-14	http://www.ame riad.org.ua/ua/ l.ravlyuk@amer	Вул. Процишин а, 10-Г	Участь у розробленні та реалізації програм соціально-економічного розвитку міста; формування стратегії

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
ГО «Центр соціальних ініціатив Ладжжина»	Баранов Роман Олександрович, співзасновник	(097) 911-64-88	roma_baranov@ukr.net		інвестиційної привабливості міста; сприяння залученню інвестицій в економіку; розроблення програм взаємодії між суб'єктами підприємництва міста, координація їхніх відносин із державою та органами місцевого самоврядування; встановлення та розвиток зв'язків з іноземними суб'єктами підприємництва; організація проведення семінарів, конференцій, форумів, тренінгів, виставок; захист законних прав та інтересів суб'єктів підприємництва міста
Комісія з економічного розвитку міста, планування фінансів та бюджету	Молодан Любов Вікторівна, депутат Ладжжинської міської ради, голова	(098) 740-62-72	lubovmolodan@ukr.net		
Ладжжинська міська рада	Помагайбо Руслан Павлович, нач. упр. економіки	(098) 840-88-54	Lad_rada@ukr post.ua		
Хмільник					
Хмільницька	Дорох Віталій	(0433) 82-00-30	pravo.ngo@dm	Просп. Свобод	Офіс Мережі правового розвитку

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
районна ГО «Право»		(096) 029-67-81	ail.com	и, 12	
ГО «Об'єднані ініціативи Арт Лайф»	Шмаль Сергій, голова, керівник туристично-інформаційного центру	(097) 279-67-97		Вул. Декабристи в, 15/44	
Міська рада	Підвальнюк Юрій Григорович, нач. упр. економіки	(098) 600-90-14	esopomic_hm@ukr.net	Вул. Столярчук а, 10	
Громадська спілка «Український органічний кластер»	Яблонська Тетяна	(050) 311-93-25	http://www.organiccluster.com.ua organic_farm@ukr.net	Вул. 1 Травня, 11, оф. 58	Розвиток та підтримка учасників органічного ринку України, представлення їхніх інтересів у всіх сферах діяльності, просування української органічної продукції
Жмеринка					
Центр муніципального розвитку	Данилюк Юрій Володимирович			Вул. Шевченка, 3	
Організація роботодавців «Роботодавець»	Бігас Володимир Пантелеймонович			Вул. Барляєва, 28	
Громадський фонд розвитку міста Жмеринка «Жмеринка»	Карасьов Валерій Іванович			Вул. Горького, 7	
ГО «Жмеринська міська рада жінок	Дода Ганна Дмитрівна			Вул. Центральна, 2а	

Назва	Відповідальна особа	Телефон	E-mail	Адреса	Напрямки діяльності
України»					
ГО «Спілка підприємців та промисловців м. Жмеринки»	Скибюк Вадим Миколайович	(067) 933-25-14		Вул. Соборна, 52, кв. 48	
Молодіжна громадська організація «Унікальна країна»	Сільченко Андрій Володимирович	(067) 430-15-54	https://www.facebook.com/UniKalnaKraina		Місцевий економічний розвиток
Фірма «Кардинал»	Карпа Володимир Васильович, керівник, активіст	(067) 433-05-83	Valdemarh887@mail.ru		
Виконавчий комітет Жмеринської міської ради, управління економіки	Гриневич Наталія Миколаївна, начальник відділу	(093) 567-09-97 (0433) 25-16-66	econ@zhmr.gov.ua natawa_grih@ukr.net	Вул. Центральна а, 4	
Виконавчий комітет Жмеринської міської ради, управління економіки	Коновал Анатолій Романович – нач. упр. економіки, депутат Жмеринської міської ради	(067) 430-04-14	4300414@gmail.com	Вул. Центральна а, 4	

Публікація видана в рамках проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади. Зміст публікації є виключно думкою авторів та необов'язково відображає офіційну позицію Міністерства міжнародних справ Канади.

ПРОМІС в соціальних медіа:

ПРОЕКТ «ПАРТНЕРСТВО ДЛЯ РОЗВИТКУ МІСТ»

вул. Щекавицька, 30/39, офіс 27, Київ, 04071
тел.: +38 044 2071282
факс: +38 044 2071283
e-mail: office@pleddg.org.ua

www.pleddg.org.ua